JURNALUL S.F.

Anul III Nr. 100
Săptămînal de cultură
SCIENCE – FICTION
16 pagini - 250 lei

SALVAŢI-L PE MOŞ CRĂCIUN!

Prin modalitatea "credinţei" pasagere şi beneficiind de complicitatea părinţilor credinţa în Moş Crăciun a devenit un mit modern. Sărbătoare a copiilor, Crăciunul simbolizează o întoarcere la inocenţă, un răgaz în violenţă, un fel de paranteză privilegiată în care miraculosul premerge religiosul. Adulţii îşi regăsesc copilăria decorînd bradul, simbolul nemuririi. Dar sărbătoarea Crăciunului, recuperată din raţiuni comerciale, îşi pierde puţin cîte puţin din farmecul de altă dată. Utilizarea excesivă a imaginii lui Moş Crăciun îl poate ucide! Ca în textele din acest număr!

GRUPAJ DE ALEXANDRA BEATRICE KISELEFF

CINE ESTE MOŞ CRĂCIUN?

Consideraţii etimologice

Termenul *crăciun* se crede că este de origine latină, probabil din cuvîntul *creationem*, întrebuinţat în literatura bisericească în sensul de naştere. Apelativ pe care, se pare, că şi slavii din vecinătatea noastră l-au preluat: ruteanul - *kerecun, krecun, gerecun*; slovacul - *kracun*, bulgarul - *kracon* şi ungarul - *karacson* (y). Aromânii şi megienoromânii au cuvîntul *cracun* şi *cărcun*. În afară de noi şi francezi, care folosesc termenul de *Noel*, probabil de origine nordică, toate celelalte popoare neolatine folosesc cuvîntul latin: italienii - *natale*; portughezii-*natal*; spanolii - *natividad* etc.

Ziua Crăciunului

Ziua în care este celebrată sărbătoarea Crăciunului reprezintă data naşterii Domnului. Pentru că sărbătoarea nu are o tradiţie apostolică ea nu este amintită nicăieri în Evanghelii şi nici printre sărbătorile celebrate de biserica timpurie. S-a avansat ideea că Liturghia de la miezul nopţii şi sărbătoarea în sine ar fi fost introdusă de papa Telesforo (125-136). Atestarea sărbătorii există doar din sec IV (în calendarul lui Filocalus - 354).

La început, Crăciunul nu avea dată fixă, se ţinea primăvara (mai ales prin mai), apoi odată cu Bobotează, la 6 ianuarie, abia în sec. IV a fost fixată pe 25 decembrie ca zi a naşterii Domnului. Această dată era considerată şi începerea anului; cu timpul cele două sărbători au fost despărţite.

De altfel, înlocuirea unei sărbători „păgîne" cu una „creştină" nu este neobişnuită. Mircea Eliade în *Aspecte alte mitului*, Bucureşti, 1978 explică astfel: „ Misionarii creştini - puşi faţă-n faţă cu religiile populare vii /.../ au fost nevoiţi să *creştinieze* divinităţile şi miturile *păgîne* care nu se lăsau extirpate."

Celebrarea Naşterii Domnului este reprezentată printr-un lanţ întreg de sărbători care ţin de la 6 decembrie (Sf Nicolae) pînă în 6 ianuarie (Bobotează).

Originile cultului

Atît perioadă în care este sărbătorită Naşterea Domnului cît şi tradiţiile, datinile şi superstiţiile legate de aceasta par a demonstra că ea a înlocuit cele mai importante sărbători ale ciclului păgîn de la romani - pe lîngă adorarea Soarelui, reprezentat prin solstiţiul de iarnă, Saturnaliile (17-23 decembrie, care reprezentau sărbătorirea lui Saturn, zeul semănăturilor) şi Calendele lui Ianuarie (calende era prima zi a fiecărei luni, iar Ianuar venea de la Ianus, primul rege legendar al Latiumului care avea darul de a vedea întotdeauna trecutul şi viitorul) la 1 ianuarie era sărbătorită şi circumcizia, luată de la evrei.

Cultul lui Crăciun, ca moş şi strămoş, pare a fi un cult solar mult mai vechi decît cel al lui Mithra (al Soarelui - luat de romani de la perşi), care a pătruns după romanizare şi în Dacia şi, deci, şi decît cultul creştin şi explicaţiile ce au survenit ulterior.

Crăciunul era o făptură sacră simbolizînd timpul creaţiei, vremea pe cînd *„toate se făceau şi se desfăceau"*.

În mitologia geto-dacă se pare că el era un strămoş care simboliza echilibrul elementelor din stadiul iniţial al Facerii lor de la începutul creaţiei. Denumirea de Kartum (creaţie) a unor localităţi din Dacia, pare a veni în sprijinul acestei ipoteze. Dar, după cum au căzut de acord cei mai mulţi dintre etimologi, se pare că numele lui din limba română, ar deriva din cuvîntul latin creaţie/naştere: naşterea naturii transfigurată în naşterea lui Crăciun, sau din cuvîntul incarnatio/încarnare, renaşterea naturii prin încarnarea lui Crăciun.

Metamorfoza mitului

Mitul arhaic al unui cioban-zeu-moş s-a transformat la creştini în mitul unui cioban hain care nu vroia s-o primească pe Fecioara Maria să nască în staulul său. Soţia lui, care o primeşte, este aspru pedepsită, tăindu-i-se mîinile. Dar minunea înfăptuită de Maica Domnului (după alte variante de copilul Iisus) de a-i lipi alte mîini, în întregime de aur, îl face pe Crăciun să se convertească la creştinism.

De bucurie că soţia a scăpat de pedeapsa lui necugetată, dă o petrecere la care sînt poftite şi slugile, aprinzînd în curte un foc din cioturi de brad.

După terminarea petrecerii, împarte Fecioarei Maria şi pruncului său daruri ciobăneşti (lapte, brînză, urdă) de unde tradiţia darurilor de Crăciun. Acest obicei se suprapune amintirii darurilor oferite de regii magi noului Mesia.

Cîntecele de bucurie ale slugilor, adresate lui Hristos, s-au metamorfozat în colinde.

Consacrarea rituală a bradului, cu ocazia solstiţiului de iarnă, se pare că este anterioară erei noastre şi numai substratului ei păgîn-pe care-l avea la popoarele germanice - a fost asociat la creştini cu Naşterea Domnului.

În popor există credinţa că Moş Crăciun vine într-o sanie trasă de cai sau cerbi şi este îmbrăcat într-o mantie roşie.

CRĂCIUN, CRĂCIUNEASA ŞI FETELE EI

Cînd s-a început lumea oamenii lucra la lună noaptea. cum ar lucra ziua la lumina soarelui. şi erau mai credincioşi nu era legile împărţite. Maica domnului s-a simţit grea de Ovidanie. Pe atunci era unul Crăciun. Acela pornise douasprezece cară cu povară la moară. El era aşa de rău că nu lăsa pe nimeni să doarmă noaptea; pe fete. pe femei le batea că toate erau betege şi stilcite. Cînd a pornit el de acasă mă-sa le-a zis la fete „de-amu culcaţi-vă cîte o leacă pe rînd, pîn ce va veni şi apoi voi dormi eu".

Cînd venia el trăşnind, huind - mă rog 12 cară cu povară - toate trebuia să fie cu furcile-n mînă.

Vine Maica Domnului în ziua de ajun la femeia lui Crăciun :

- Ma rog, lasa-mă să fac la dumneata!

- Bucuroasă te-aş lăsa. dară am barbat care rău. Uită-te la fetele mele: una-i şchioapa, alta-i oarbă, a treia oloagă. Da eu uita-te ce am pe trup şi pe mîini.

Era toată ucisă. Maica Domnului ştia.

- Lasa-mă. te rog, măcar în ocol să mă duc.

Ea a lasat-o. Atunci nu era încă stele pe cer. numai luna umbla şi oamenii la lună lucra.

Cum l-a născut pe Domnul Christos, cel l-au aburit şi femeia lui Crăciun i-a ajutat - atunci s-a arătat şi luceafărul de sără pe casa lor şi apoi stelele. Crăciun vede de departe şi zice:

- Oare ce-au făcut nebunele celea de mi-au aprins casa?

Trimite Crăciuneasa pe fata cea ciuntă cu rodini la Maica Domnului. Maica Domnului i-a pus mîini de aur în loc. Trimite pe cea şchioapă. i-a pus piciorul. Trimite pe cea oarbă. i-a pus ochii.

Vine Crăciun spre casă şi se miară. Vede stelele pe cer. luceafărul de miezul nopţii. luceafărul de dimineaţă. apoi zorile de ziua. ziua şi pe urmă soarele răsărind. Crăciun cînd a văzut aceste toate, auzind şi cine se află la dînsul a cunoscut puterea lui Dumnezeu. A mers de-a adus-o pe Maica Domnului în casă şi a cinstit-o - caci, mă rog, a văzut că-i sfîntă, fără de păcat.

povestită de Maria Cloşca din Suceava

DOMNUL CHRISTOS NĂSCUT PRIN CREŞTET

Dracul a fost făcut cu Dumnezeu, lumea şi pămîntul şi ei tot nu se puteau împăca a cui să fie lumea. Oamenii bunăoară, ca şi azi, se duceau cei mai mulţi la dracul. Dumnezeu nu ştia ce să mai facă. S-au apucat amîndoi să facă ocoale ca la vite şi în al cărui ocol vor intra mai mulţi a aceluia să fie lumea. Dracul s-a apucat şi a pus la poarta ocolului său nişte dihănii: urşi, momiţe cari jucau, doar ar veni oamenii să se uite. Dumnezeu ce să facă? A făcut o cărare şi pe amîndouă părţile busuioc şi flori, să le fie drag oamenilor de miros şi să vie. Tineretul care încotro a apucat spre poarta dracului să se uite la comedie şi toţi au intrat înlăuntru. Pe drumul cel cu flori s-au luat numai cîţiva bătrîni: „Ei, vezi, zice dracul, ce ai tu? Numai cîţiva bătrîni şi aceştia ca mîine vor muri." Vede Dumnezeu că-i rău, contractul nu-l putea strica. „Hai şi ni-am apuca altfel, zice Dumnezeu. Acela ce se va naşte din fecioară neumblată cu om şi se va naşte prin creştet, acela să strice contractul acesta." Dracul a gîndit că aşa lucru nu se poate şi s-a primit. Dumnezeu a suflat duh într-o floare şi Maica Domnului a cules-o şi a rămas grea. Cînd s-a simţit grea s-a ascuns şi postul Crăciunului de aceea se posteşte, pentru că tot fugea şi s-ascundea, pînă ce s-a lipit de porţile lui Crăciun. El a văzut-o şi a zis femeii sale: „Să nu cumva să-mi oploşeşti pe haita asta!" Femeia lui Crăciun a băgat-o în grajd între vite. Amu era şi la dînsii Crăciunul; venise o mulţime, ca la sărbători. Dar ea tot ieşea din casă şi fugea la grajd s-o vadă, că se trudea. A început a o freca să meargă copilul în jos, copilul tot în sus se ridica. Numai ce vede că iese copilul prin creştet! Cînd s-a născut, lumea s-a luminat. Vine ea în casă, da' Crăciun o vede tăvălită de sînge. „Aşa-i c-ai mers, n-ai făcut cum am zis eu?" Şi ia o bardă şi-i taie mîinile. Vine ea în grajd cu mîinile tăiate. Domnul Christos a blagoslovit-o şi s-au făcut mîinile de aur la loc. Cînd a venit în casă şi a văzut-o Crăciun cu mîinile de aur, vine la musafiri şi le zice: „Cinstiţi meseni, sculaţi-vă, ţineţi-vă sătul că la mine e mare minune!" atunci au văzut cu toţii puterea lui Dumnezeu.

Domnul Christos cîşlegile acelea, toate aşezările, toată legea a schimbat şi dracului îi era ciudă. Care om era olog, neputincios, orb, el mai bune vederi îi da, mai bune puteri. Apoi în post s-au pus jidanii să-l prindă. Cei 40 de sfinţi erau tovarăşi cu dînsul. Pe copii pe toţi i-a înecat, numai Domnul Christos a scăpat. Apoi în urmă l-au prins şi l-au răstignit şi după ce a înviat, a scos pe toţi de la diavol şi le-a dat drumul. Sufletele acelea stau toate nejudecate pînă la a doua venire prin lume.

povestită de Postolachi, Bagiurea în Moldova.

Din „Datinile şi credinţele popoarelor româneşti" Elena Niculiţă - Voronca Cernăuţi, 1903

JURNALUL ®

Editat de : INTACT SF

PREMIILE CONVENŢIEI NAŢIONALE DE SF 1993 - PLOIEŞTI CONVENŢIEI EUROPENE DE SF 1994 - TIMIŞOARA GEOVALY SRL - BUCUREŞTI (activitate promoţională) CONVENŢIEI NAŢIONALE DE SF 1994 - BAIA MARE

COLECTIVUL DE REDACŢIE :

Adrian BĂNUŢĂ
(Redactor şef)

Nicolae C. ARITON, Ionuţ BĂNUŢĂ, Ovidiu BUFNILĂ, George CEAUŞU, Sebastian CORN, Mihail GRĂMESCU, Cristian IONESCU, Mara POPA M. D. PAVELESCU, Dan POPESCU, Petrică SÎRBU, Isabela ION
(REDACTORI)
Marian IRIMIA, Mihai SAMOILĂ
(FOTOREPORTERI)

ADRESA REDACŢIEI:
Şoseaua Bucureşti-Ploieşti, nr. 25-27, sector I, Bucureşti
Tel. 2107136, 2109366, 2109946

RĂSPUNDEREA MATERIALELOR INFORMATIVE REVINE AUTORILOR

Director administrativ : *Titus GUVIR*
Tehnoredactare computerizată *Adrian şi Ionuţ BĂNUŢĂ*
Culegere: *Roxana Rogojinaru*
Corectură: *Nicu GECSE*
Montaj offset: *Georgiana DUCMAN Mariana SEBE Silvana GREERE*

JURNALUL S.F. este înscris în Catalogul Presei la poziţia 2.128. Abonamentele se pot face la orice oficiu RODPET. Cititori din străinătate se pot abona prin RODPET SA PO BOX 33-35, telex 11935 Telefax 3129432 Bucureşti - România Piaţa Presei Libere nr. 1

Acest săptămînal face parte din reţeaua naţională a publicaţiilor JURNALUL

Director: Dan DIACONESCU
Redactor şef: Marius TUCĂ

Tiparul executat la INTACT

FLORIN PÎTEA

MICA EXCEPŢIE

- Trebuie să faceţi o excepţie, insistă pămînteanul mai tînăr.

- Domnule, legea e clară, îi răspunse iritat extraterestrul. Oricine scrie, tipăreşte, difuzează sau introduce ilegal publicaţii SF în sectorul nostru stelar e pasibil de pedeapsa capitală. Avem, în cîteva mii de exemplare, proba materială că aţi încălcat această lege. V-am prins, v-am ars.

- Cunoaştem legea, interveni pămînteanul mai vîrstnic.

- Cu atît mai mult! Deşi necunoaşterea ei oricum n-ar fi constituit o scuză.

- Însă venirea noastră nu are scop comercial.

- Doar nu vreţi să le faceţi cadou.

- Tocmai. Vedeţi, am primit un telefon la redacţie. Din Laponia.

- Gogoşi! pufni extraterestrul. Acum o să-mi spuneţi că era...

- La început nici noi n-am crezut. Zicea că a primit o mulţime de scrisori din sectorul asta stelar. Numeroşi.... Tineri concetăţeni ai dumneavoastră doreau numărul special, cadou de Crăciun.

- Pentru ei, revista e ... mai degrabă umoristică, explică uşor jenat cel tînăr.

- El a zis că are treabă destulă pe Pămînt dar că ne împrumută sania să venim noi şi să împărţim cadourile. Am crezut că era o glumă, şi chiar am rîs, numai că după cinci minute ne-am pomenit cu sania la uşa redacţiei. Pe banchetă era şi o scrisoare pentru noi. Spunea că, la întoarcere, dacă pocnim din bici, renii or să depăşească viteza luminii şi ne vor duce acasă în săptămîna trecută, iar lui îi va rămîne suficient timp pentru turul de onoare.

- Ar însemna că astă seară sănia e în două locuri diferite în acelaşi timp, clătină din cap extraterestrul. Cum îţi explici?

- Dacă am depăşi mult viteza luminii am ajunge pe vremea cînd trăia Albert Einstein, propuse cel tînăr. El ar şti să explice chestia cu sania.

- Mai degrabă ne-ar demonstra, zîmbind şi bătîndu-ne pe umăr, că nu am ajuns acolo deloc, ripostă cel vîrstnic. Şi trebuie să ne întoarcem la redacţie ca să pregătim numărul următor al revistei.

- Nu vă faceţi probleme, interveni extraterestrul. Vom avea grijă să-l întîlniţi pe Einstein. *Dacă există viaţa de după moarte.*

- Nu sîntem domici să aflăm aşa repede dacă există sau nu, răspunse stînjenit cel vîrstnic.

- Ar mai fi o problemă, continuă extraterestrul, prefăcîndu-se că n-a auzit ultima remarcă. Tradiţia, întărită de legislaţia în vigoare, cere ca munitia plutonului de execuţie să fie achitată de condamnaţi.

- Nu plătesc nimic, zise ferm cel tînăr. Nu dau nici un ban. Nimic

Pentru prima dată de cînd sania cu reni fusese capturată de crucişătorul intergalactic, iar cei doi pămînteni - aduşi în faţa comandantului, acesta din urmă părea descumpănit.

- Vă rog să aşteptaţi un moment. Am să cer instrucţiuni.

Rămaşi singuri, cei doi pămînteni începură să se plimbe încoace şi încolo, îngrijoraţi. După cîteva minute, extraterestrul reveni, afişînd ceea ce îşi închipuia că ar fi un zîmbet călduros.

- Avînd în vedere necesitatea păstrării unor bune relaţii de vecinătate intergalactică, spiritul sărbătorii terestre a Crăciunului şi refuzul dumneavoastră de a plăti muniţia, sînt în măsură să vă anunţ că vom face într-adevăr o excepţie.

- Ne eliberaţi?

- Ca supremă dovadă de prietenie, vă vom împuşca pe cheltuiala statului.

Cătălin IONESCU

Santa Claus VIRUS

Zăpada este afinată şi groasă şi fiecare pas este un chin. Auzi zgomote ciudate pe strada pustie, unde se înşiră, unul cîte unul, cadavrele. Ştii că ruşii sînt aproape, cu armele pregătite, aşteptîndu-te. Vezi mişcări nelămurite pe la ferestrele sparte ale clădirilor. La un geam flutură o uniformă roşie , auzi detunătura şi simţi ceva ca un şuier la picioarele tale, ceva care sfîrîie în zăpadă. Te întorci puţin şi tragi şi rafala zgîrie zidul şi se strecoară în casă şi rusul urlă şi se prăbuşeşte de la etaj. Apoi imediat auzi un zgomot cu totul şi cu totul ciudat, un sunet ascuţit, cristalin şi altceva se iveşte în faţă, pe stradă. Un soi de car de luptă, tras de nişte animale cu coarne. Ruşii ăştia au inventat sănii de război, îţi spui amuzat şi verifici încărcătorul automat al armei, apoi iei linia de ochire. Tragi, dar animalele de tracţiune nu simt şi se apropie în galop. Sau nu în galop, pentru că ai impresia nelămurită că sania pluteşte la cîţiva centimetri deasupra zăpezii. Fugi la adăpostul unui gang, dar sania opreşte în faţa ta şi un rus burtos, cu o barbă care-i acoperă toată faţa, îmbrăcat într-o pelerină roşie, coboară urlînd cît îl ţin plămînii ho, ho, ho şi tu strîngi arma şi apeşi pe trăgaci, dar gloanţele nu-l ating şi te întrebi înfiorat ce armură poate avea acest personaj sinistru care se propteşte în faţa ta şi bagă mîna în desagul pe care îl duce cu el. Încărcătorul armei indică zero şi te repezi înnebunit cu cuţitul la gîtul lui, dar grasul face o mişcare bruscă şi din sacul său apare un soi de brad, apoi ceva ca o pleoapă cade peste cîmpul tău vizual şi apare o inscripţie din care nu apuci să citeşti decît MERRY XM... apoi sistemul se resetează şi apare albastrul obişnuit cu informaţiile de start.

Nebunia asta a început alaltăieri, 23 decembrie. Atunci cînd marele boss a năvălit în biroul meu, urlîndu-mi că RR este virusat, am crezut c-a damblagit. La RR lucrasem cu o armată de softişti de primă clasă şi verificasem personal fiecare subrutină. I-am ascultat urletele preţ de vreo cinci minute, apoi mi-a aruncat CD-ul pe birou şi a şters-o să ragă la Departamentul Comercial. Am luat CD-ul cu două degete şi l-am privit ca pe-o mortăciune, apoi, cu sentimentul că fac o mare idioţenie, l-am vîrît în calculatorul secund, mi-am potrivit casca V pe căpăţînă şi am strecurat mîna dreaptă în senzor. Am lansat jocul şi m-am jucat vreo 10 minute netulburat, cînd, la un moment dat am răcnit de unul singur, că apucat. Moşu' avea dreptate.

Ieri dimineaţa, pe 24, am reuşit să izolăm virusul. Să izolăm virusul, asta e de fapt o vorbă cretină, pentru că a izola un virus înseamnă de fapt a-l descoperi, a-l dezasambla şi a-l înţelege. Or ceea ce am descoperit noi era doar o mică parte a programului virus.

Şi asta pentru că virusul însuşi era extrem de ciudat. Ridicol de ciudat, îndrăznesc să spun. Nu afecta integritatea sistemului, sub nici o formă. Nu altera memoriile, nu ştergea accesele parolate, nu se localiza în rezidentele în hibernare pentru a se activa mai tîrziu. Nu era afectat de protecţiile reţelelor, pentru că practic nu era sesizat. Era un virus de rahat, nu voia decît să se joace de-a calculatoarele.

În toiul nopţii de ieri înţelesesem că era dependent de subrutinele de virtual şi că programul însuşi nu exista decît fragmentat, practic dizolvat în masa de informaţii utile ale jocului şi că legăturile lui interne se realizau, în parte, chiar prin instrucţiunile ascunse ale procesoarelor de virtual. Bineînţeles, pe virus părea că este ştanţată marca producătorilor de procesoare. Numai că, la o analiză suplimentară, am dovedit că anumite instrucţiuni secrete ale seriei SV erau realizate matematic şi nu direct, ceea ce însemna că băieţii nu le cunoşteau. În fond, erau realizate atât de bine, încît nici nu mai merita să-ţi baţi căpăţîna cu structura invizibilă.

Iar ideea cea mai imbecilă a lansat-o un tip care altminteri ai fi jurat că-i un geniu, după vreo 27 de ore de jonglerii pe subrutinele de virtual: *Ştii, şefule, pînă acum am crezut că noi am inventat spaţiul virtual. Am fost bou. Noi de fapt am găsit spaţiul virtual, sau, şi mai corect, el ne-a găsit pe noi.*

M-am gîndit atunci ce ar fi dacă inepţia asta ar avea, totuşi, un sîmbure de adevăr. Rahatul era atît de mare că am preferat să mă gîndesc la altceva.

L-am botezat *Santa Claus* **VIRUS** pentru că ceea ce ştia acest criminal era să-l bage pe Moş Crăciun în spaţiul virtual, unde să se repeadă spre utilizator şi să-i urle ho, ho, ho de-l treceau toate sudorile pe bietul om, pentru ca apoi să oprească jocul cu inscripţia MERRY XMAS. Ăsta-l Crăciun Fericit?!

RR, adică Russian Revenge fusese vîndut cam în 20 de milioane de exemplare, iar noi, adică compania XM, eram barosanii barosanilor. Şi RR era cea mai recentă realizare, şi, fără discuţie, cea mai reuşită. Desigur, existau o groază de programe de realitate virtuală şi virusul atacase deja aproape o sută dintre ele. Rădeai astronave de extratereştri pe la centura de asteroizi, trecea pe sub tirurile lansatoarelor de plasmă moşul cu căruţa lui zburătoare. Urmăreai traficanţi de carne vie în subteranele din Bangkok, iaca şi taica *Santa Claus* printre curvele excelent realizate. Te strecurai în Marea Piramidă, acum vreo 4000 de ani, acolo un bărbos cu burtă, îmbrăcat în roşu, urla ho, ho, ho. Şi tot aşa. Lumea era mai demult nebună, dar abia acum aflasem că era şi virtual nebună.

Cretinismul s-a pus la cale ieri, 24 decembrie, orele 23,45. Înţelesesem că altă parte a legăturilor interne din virusul bărbos, cum îl alintam noi, erau realizate pe canalul de timp real. Şi am convenit să strîngem tot virusul, adică tot ce ştiam noi că este virusul, pe un CD separat şi să mă cuplez direct la el, ca să pricep măcar cît din ei reuşisem noi să înţelegem. Nu dormisem de vreo 39 de ore, dar eram burduşit de amfetamine. Şi, la dracu', era onoarea mea în joc. Mi-am vîrît mîna în senzor şi mi-am pus casca V. Am lansat sistemul şi spaţiul virtual s-a format în jurul meu, parcă aşteptîndu-mă dintotdeauna... Cred că am stat prăbuşit în fotoliu şi am gemut încetişor. Băieţii au lucrat în timpul ăsta pe ceas, încercînd diferite rutine de verificare. Habar n-aveau unde eram eu.

Realitatea virtuală nu este virtuală. Decît în măsura în care însăşi realitatea nu este realitate. Sunt Moş Crăciun şi aduc daruri copiilor şi sacul meu este mereu plin, pentru că cel mai frumos dar adus unui copil este sentimentul că pe lumea asta există un Moş, un Suflet, care se îngrijeşte de el. Sunt Moş Crăciun şi 24 decembrie nu este un reper temporal, ci un spaţiu virtual infinit, structurat pe continente şi oraşe, pe culori şi mirosuri. Pentru că fiecare fracţiune de secundă este un spaţiu întreg, spaţiu care uneori se întrepătrunde cu alte spaţii, pentru a comunica mai repede şi mai adînc.

Virtualul nu este o invenţie electronică. Spaţiul acela simplu, generat de memoriile video virtuale, rezonează în structura timpului prin vibraţiile procesoarelor şi deschid anumite porţi nicicînd bănuite. În 24 decembrie sunt Moş Crăciun. În 25 decembrie am devenit un mag alb care pătrunde cu respiraţia tăiată într-o iesle, condus de o stea. În 7 ianuarie botezam cu apă un tînăr cu faţa prelungă şi ochi strălucitori, căruia trebuia să-l sărut mai degrabă picioarele... Şi tot aşa... În fiecare secundă, în fiecare spaţiu. Noroc că băieţii au mirosit ceva şi au resetat sistemul.

Am privit calendarul de pe birou, 25 decembrie, două minute peste miezul nopţii. Am scos oglinda din sertar şi m-am privit cum plîngeam. M-am ridicat şi le-am zis tipilor că de cinci secunde demisionasem de la XM şi mă aflam pe teritoriu străin. Unul a pus mîna pe telefon, dar l-am îmbrîncit şi am fugit afară.

Trebuia desigur să le spun ce era acolo, dar aveau să vadă şi ei cu ochii lor. Eu nu puteam. Nu puteam să le explic că spaţiul virtual însemna acea lume nebănuită, dar că rezonanţa de timp real provocată de virus însemna şi o conştientizare faţă de prezenţa utilizatorilor, că de fiecare dată personajul pe care îl întrupam ştia că există 20 de milioane de alţi tipi care mînuie un senzor, privindu-l printr-o cască de virtual.

Şi nu puteam suporta că pe un anumit nivel, la o anumită dată, nişte tipi de care mi-era milă aveau să mă bată în cuie pe o cruce şi 20 de milioane de cretini o să se hlizească la mine, holbîndu-se cu ochi orbi prin casca V şi mînuind de zor senzorul în frenezia lor opacă. Nu puteam suporta să-mi fie milă şi de aceştia.

25 decembrie: sărbătoarea păgînă a naşterii lui Isus

Timp de milenii, oamenii au crezut că soarele ar putea să dispară într-o zi şi se rugau pentru ca astrul vieţii să-şi păstreze vigoarea sau să se *nască* un nou soare.

Sfîrşitul lui decembrie, perioada solstiţiului de iarnă, perioada celor mai scurte zile, oferea prilejul unor sărbători păgîne tuturor popoarelor antice. La latini, de exemplu, ziua de 25 decembrie era ziua lui "SOL INVICTUS" (Soarelui învîns) şi data naşterii zeului Mithra al cărui cult venise din Persia. În Galia se continuau riturile solstiţiului, iar în ţările Europei nordice era celebrat Yule, sărbătoarea focului destinată invocării spiritelor nopţii şi renaşterii Soarelui.

În faţa rivalităţii tuturor acestor credinţe păgîne Biserica creştină Occidentală a decis fixarea datei de 25 decembrie ca zi a naşterii lui Isus. Celebrarea Crăciunului pe 25 decembrie a devenit obligatorie în 506 datorită Consiliului de la Agde, iar din 529 Împăratul Iustinian a declarat-o zi festivă.

Cristos, numit în Biblie *"lumina divină"*, se alătură astfel simbolismului primitiv al solstiţiului.

Sfîntul Nicolae, strămoşul lui Moş Crăciun

Pentru a ajunge la figura actuală a lui Moş Crăciun trebuie să pornim de la Sfîntul Nicolae, legendarul episcop al Myrei din Lycia, primul veritabil distribuitor de cadouri.

Născut aproximativ prin 270 el a trebuit să lupte contra adoratorilor cultelor lui Apollo şi ai Dianei, i se atribuia puterea de a apare în vise.

După moartea sa, cultul Sfîntului Nicolae s-a răspîndit în întreaga creştinătate şi, graţie Cruciadelor, a ajuns în Europa dezvoltîndu-se mai ales în Lorraine *(unde se găseşte un relicvar în formă de braţ, din aur, conţinînd o falangă a sfîntului)*, Alsacia, Germania, Elveţia şi Belgia.

La început patron al navigatorilor, a devenit puţin cîte puţin al şcolarilor, apoi al copiilor în general. Şi treptat s-a născut tradiţia sfîntului distribuitor de colaci, fructe uscate şi mici cadouri din seara de 6 decembrie. I s-a atribuit şi un tovarăş care simbolizează tenebrele *(el poartă numele de "Smûtzli" în Elveţia, "Pierre cel Negru" la flamanzi, "Taica Biciuşcă" în Franţa şi Belgia)* cu raniţa plină de nuiele fiindcă trebuia să pedepsească copiii neascultători.

Reforma, mişcarea religioasă instaurată de Martin Luther la începutul secolului al şaisprezecea, judecă mitul Sfîntului Nicolae prea păgîn şi prea papist şi-l transformă treptat apropiindu-l de imaginea viitorului Moş Crăciun. Într-adevăr, Reforma îl va dezbrăca pe Sfîntul Nicolae de toate caracterele sale episcopale şi sacre (mitră, cîrjă...), pentru a nu conserva decît îmbrăcămintea roşie şi albă şi funcţia de distribuitor de cadouri.

În zilele noastre, în Alsacia-Lorenna şi Belgia, tradiţia Sfîntului Nicolae

Mihail Grămescu

Detunat-rii

1. Ştiţi de ce nu mai vine Moş Crăciun? Fiindcă îl gonesc ei. Îl exorcizează. Înainte vreme venea. Poate că voi nu vă mai amintiţi, sau poate că la voi n-o fi venit niciodată, dar eu l-am întîlnit – la mine venea! Îmi dădea diferite fleacuri, fleacuri ca să nu se impacienteze ai mei, sau ăilalţi, că *„de unde am eu lucrurile alea?"* Dar în sacul lui se găseau şi obiecte de preţ – puteai scoate de acolo şi cadouri regale: pietre preţioase sau scule meşteşugit lucrate – scule rare şi scumpe – sau aparate din viitor: radiouri cu tranzistori, sau brăţări de aur şi argint, sau inele cu piatră preţioasă, sau multe alte lucruri, unele din vremuri care au fost, altele din vremuri ce or să vină – nu ştiai la ce slujesc sau la ce-ar putea să slujească... Ce să mai zic de broderii fine, de gobelinuri sau de dulciuri...

Bătrînul *„cu barbă albă"*, *„cel încărcat de ani"*, *„pe tron de lumină"*, cel care *„stă pe o mare de cristal"* (dar *„să nu zici de ea că e apă"*). Dumnezeu. Înconjurat de patru fiinţe zoomorfe. De patru sfetnici sfîrîind *„Sfînt, Sfînt, Sfînt!"*. Bătrînul în rasă roşie. Cu cagulă de strai monastiresc. Bătrînul CARE DĂ, CARE OFERĂ. DARURI.

Carte postale autrichienne, 1929.

Prin cartierul nostru sărman, Moş Crăciun, Domnul Păcii şi Darurilor trecea în fiecare an. Cine avea ochi să-l vadă, îl vedea. Cine avea urechi să-l audă, îl auzea. Încă nu te înşela şi-ţi dăruia orice-ai fi dorit din sacul lui – dacă fuseseşi cuminte şi ascultător. Şi pe Moş Crăciun nu-l puteai înşela, cuminecîndu-te înainte de venirea lui, la biserică. Fiindcă Moşul ŞTIA.

Dar de unde şi pe unde venea, oare? Să fi venit el chiar pe hom, ca un Domn al Focului, ca o divinitate a luminii şi căldurii (cu caracter htonian)? Sau „uşa" pe care intra el la noi se putea afla oriunde? – În ziua aceea Uşile se deschideau, toate uşile – ca o mare taină – şi cei de pe Lumea Cealaltă care mai aveau datorii pe lumea aceasta veneau să şi le achite?

Şi să fi fost oare întîmplare, hazard, sau ce determina ca Ziua Moşului Bun să corespundă cu ziua Celuilalt, Domn al războiului: Moş Gherilă, pe care îl preamăreau detunătorii.

– Vouă ce vă dăruieşte Moş Gherilă ăla al vostru? Întrebam noi. *„Închinătorii"* lui Moş Crăciun pe ceilalţi, pe detunători.

– Nimic! Moşul nostru nu ne dă nimic!

– Şi atunci de ce nu veniţi şi voi să vă închinaţi la Moşul Nostru?

– Fiindcă Moşul vostru este Ispititorul. Moşul vostru este Satan! exclamau ei.

2. Una dintre caracteristicile darurilor înşelătorului era şi faptul că atunci cînd ţi le arăta „îţi luau ochii". Erau mirifice, ca tot ce îţi doreşti foarte mult dar care este prea scump ca să poţi pretinde alor tăi să-ţi cumpere. *„Cînd voi fi mare"*, îţi spuneai, *„Am să-mi pot cumpăra şi eu aşa ceva"*. Sau *„Cînd voi fi mare am să-i pot spune lui Moş Crăciun să-mi aducă şi mie cadoul aşa ceva"*. O motocicletă, sau un televizor, sau un casetofon, sau un revolver...

Mentalitatea infantilă este superficială. Cînd Moşul îţi oferea *„sclipiciul"* nu stăteai să controlezi, să încerci, să cauţi dacă e funcţional. Îl primeai, bucuros – şi abia după aceea remarcai, sau ţi se spunea că *„trusa de tuns"* este de plastic, nu face nici două parale, ca şi *„trusa de doctor"*, că *„telefonul"*, chiar dacă ţîrîie, este doar jucărie şi nu poţi vorbi la el cu nimeni, sau că frumosul cesuleţ făcut chiar pentru mîna ta nu are *„motor"* – aşa cum ceasurile *„oamenilor mari"*, şi nu-i făcut decît ca să te joci cu el învîrtindu-i limbile de la ţumburuşul de plastic. Artefacturi. Succedanee. Aur de tinichea, calp. În palmă ţi se părea adevărat, dar dacă îl încercai, dacă îl scoteai faţă de altcineva să te făleşti cu el, se transforma în mod miraculos în simplă poleială. Ca şi bicicleta pe care ţi-o oferea Moşul, şi care se dezarticula în piese vechi, de carton, sau ca haina lui de gală care, dacă o căutai bine se vădea rănită la ţesătură şi lipită într-o înădeală precară. *„Hainele cele noi ale Împăratului"*.

Pînă şi bunătăţile cu care te tratarisea, dacă le mîncai atunci cînd ţi se dădea El, erau bune, dar dacă le lăsai pînă a doua zi, se stricau – asemeni *manei* cereşti din pustie.

Să fi fost Moş Crăciun doar un rit de iniţiere?

3. Detunătorii lui Moş Gherilă erau altfel decît noi. Ei nu primeau nimic – refuzau darul minunii ca atare – nu se lăsau înşelaţi. Ei îl alungau fără milă pe *„jidovul rătăcitor"* – care, ziceau ei, trebuia să *„dea cont"* de o mare avere pe care o adunase şi risipise aicea, pe Pămînt.

Moş Gherilă era Domnul Războiului şi al Tunetului. El îl alunga din urmă pe Moş Crăciun în fiecare zi a anului, şi doar de Ziua Lui ni-l dădea nouă pe mînă, să-l alungăm şi pedepsim şi noi. Asta era *„lecţia"* pe care o aveam de învăţat de la Ei. O sectă a refuzului Darului. Fiindcă Darul era de la Satan.

„Să nu primeşti nimic de la străinii Să nu ridici nimic de pe jos!" erau preceptele Legii Celei Adevărate. Nu Legea din Biblie. Aceea era altceva.

Să-ţi faci singur. Cu mîna ta. Şi să aperi cu îndîrjire ceea ce era *al tău*. Cu forţa armelor să aperi. Cu *„pocnitori"*. Cu detunături. Trăznindu-l pe milogul şi cerşetorul ăla de Moş Crăciun, „moşul bun", căruia nu trebuia să-i dai nimic şi de la care nu trebuia să primeşti nimic.

„De unde ai asta?" – te întreba îndată (pînă a doua zi te dădeai tu de gol!) tovarăşa pionieră şefă – Legea. Şi *„am primit-o de la Moş Crăciun"*, sau *„am găsit-o pe stradă"* nu era o scuză şi nici o explicaţie. Aşa cum nu puteai apela nici la afirmaţia că *„ai găsit-o prin casă"* sau *„în pod"*, fiindcă riscai să-i bagi pe-ai tăi la apă. Darul lui Moş Crăciun era un *lucru*

interzis. Un *„cocoşel"*, o carte veche, un obiect de preţ. Sclipitor, dar periculos şi aproape imposibil de justificat. Un lucru *rar*, şi, tocmai de aceea, uşor de identificat printre lucrurile de serie, industriale, ale celorlalţi. Iar dacă mai făcuseşi şi prostia să *semnezi* de primire pe *„Lista"* lui Moş Crăciun, ăla erai! Fiindcă Moş Gherilă şi detunătorii lui neînfricaţi erau în stare să meargă chiar şi pînă în Rai, înaintea Domnului (Judecătorului Suprem), sau pînă în Iad (înaintea altor Judecători) ca să caute *lista* aceea a *semnăturilor*. Păi tu erai prost? Nu ştiai să citeşti? Tu nu vezi pe ce-ai semnat aici?

În seara Crăciunului începea vînătoarea lui Moş Crăciun, pe care chiar dacă nu-l vedeau (fiindcă Detunătorii lui Moş Gherilă nu mai aveau ochi să-l vadă pe Moş Crăciun, Domnul Milei; lor nu li se arăta Moşul Bun – erau pedepsiţi să *„nu li se facă semn pe cer"*), însă îi deduceau prezenţa miraculoasă – ca inchizitorii medievali care ştiau să-i facă pe păcăliţi să mărturisească Păcatul cu Satan, deşi ei nu avuseseră nici o întîlnire cu Prinţul Lumii – Celălalt Înşelător sau, poate, Acelaş mare şi unic Înşelător în diferitele lui ipostaze – aşa cum Dumnezeu era, şi El, Unic.

Detunătorii. Demnii urmaşi ai dacilor, care săgetau norii cerului, să trîntească din ei Vîrcolacii. O similitudine în acţiunea întreprinsă – aceeaşi poziţie faţă de divinitatea demascată.

4. Pe străzile urbei pregătindu-se de sărbătoare răsună iar, de cu multă vreme înainte, detunăturile. *„Arme"* false, ţevi de plastic în care carbidul cu scuipat explodează sub flacăra chibritului. Părinţii lor ştiu ce le fac copiii, chiar ei i-au trimis să se *„joace"*. Sînt, şi ei, tot detunători. Sau au fost. Deşi, majoritatea lor, nici nu-şi mai amintesc de la ce a plecat *„jocul"* ăsta. Astăzi *„se joacă"* şi ei de-a *„Moşul Bun"*. Au uitat vînătorile la care-au participat cîndva, alături de alţi detunători ai lui Moş Gherilă. Aşa cum, cu numai cinci ani în urmă, un alt Detunător a uitat că secta asta din care făcea parte nu crede în darurile din Ziua Moşului. A făcut greşeala de a promite atunci *„o să vă dau"*, şi a căzut detunat – *„El e Moş Crăciun!"*. Sacrificiile Moşului în oricare dintre ipostazele Sale. Pe cruce, ca Mîntuitorul, sau lapidat la colţul străzii, ca falşii Cristoşi. O divinitate a Darurilor. Divinitatea Sacrificiului.

„Nu de tine s-au plictisit oamenii, ci de Mine!" – i-a suflat la ureche lui Moise. Aşa cum, înainte de exod, *„neamul acesta"* se plictisise de harbujii egiptenilor. Un neam cîrtitor.

Iar Divinitatea – poate ipostaze ale aceleiaşi Divinităţi: Moşul Bun, spate în spate cu Moş Gherilă: un lanus cu două feţe: Pacea şi Războiul; Apărătorul cu Arma (ale cărei statui eliberaţii le-au dărîmat, sătui şi de *„binele"* ăsta) şi Mîngîietorul. Înşelătorul cu Viaţa şi Cel Al Adevărului, Necruţător.

Tu de partea cui eşti? Tu cu cine ţii?

O acvilă bicefală sfîrtecînd trupul titanului Prometeu. Om şi divinitate. Înlănţuitul Titan Tiphon. *„Sfînt trup şi hrană sieşi"*... cum îl caracteriza Ion Barbu.

5. În Noaptea Darurilor, în Noaptea Harului, cei-ce-L-refuză detună în întuneric, pe străzi, să te sperie, să-i sperie şi alunge. Din pricina lor nu ne mai vizitează Moşul. Nu mai are curaj s-o facă. Fiindcă Moşul Bun este laş ca un IEPURE. UNUL. Un model în lumea exterioară avînd rolul să regleze prin persuasiune secreţiile hormonale ale societăţii.

6. Şi iată că azi, matur fiind, doar m-am purificat, doar am crezut, o clipă, iar, în el. Şi mi-a dăruit, din nou, ca şi în alte dăţi. Discret, pe calea oamenilor – ca şi cînd ar fi venit din partea acestora – ca şi cînd ar fi venit de la ei... O moarte, un testament, o cupă veche de cristal (niţel ciobită), o amforă cu picior de metal nobil, dezghicată (dar chiar *din Templu*), obiecte de demult din comoara Templierilor. E bogat Moşul! Elke – de Bruegel. Biestematul de cocoşat. Dar, ca şi-n alte dăţi, darul lui mi-a fost de rău augur pentru cele ale lumii acesteia, pe care le cîştigasem cu trudă şi strădanie.

Sacul Său e plin de lucruri vechi – *„piatra pe care constructorii au dat-o la o parte"*. O lume apusă printre ale cărei relicve bîntuim ca printr-un tezaur mirific. Comorile lui Aladin dintr-un basm în care, dacă vei crede iar, perdeaua de pe ochi se va spulbera şi o să-ţi recapeţi vederea aceea primordială, infantilă. Vei învăţa să te bucuri iar, copilăreşte, de darurile ieftine ale Moşului.

Însă Moşul nu ţi se va mai arăta niciodată. O Mare Divinitate Absentă. *„Nu poţi vedea chipul Lui şi să mai rămîi în viaţă"*

Dar după moarte?

„Dumnezeu este al celor vii. Morţii nu au Dumnezeu!"

Divinitatea e un Moş? Moş-mort? Urmărit peste tot de secta Detunătorilor, cu ură. Urmărit de copiii neînţelegători şi nerăbdători, de copiii răi batjocorind Spiritul, Duhul? Divinitatea urăşte copiii? Rîsul lor? Prea proaspăt născuţii, încă prea aproape de Mărul Cunoaşterii, de Mărul Răului? Copiii, peste care Samson năruie pietrele Templului ca să le strice obraznica veselie. *„Acesta este Fiul Meu cel mai iubit!"*

Un învăţător bătrîn şi ostenit, care a înţeles că pentru aceştia nu există Mîntuire. Sînt toţi răi! *„Cine v-a învăţat să veniţi la mine? Năpîrci şi fii de aspide! Faceţi copiii mai buni, întîi!"*

Santa Claus, dessin de Thomas NAST datant de 1881

7. Ziua detunătorului. *„Ce aşteptaţi voi de la Ziua Domnului? Voi credeţi că va fi o zi de lumină? Dar va fi o zi de întuneric şi de scrîşnirea dinţilor!"*

O umbră în mantie roşie trece prin noapte. Zăvoarele Uşilor sar! Un înger de lumină, cu spadă de foc, îl însoţeşte.

Nu Moş Crăciun, bătrînul decrepit, bate burgul în noaptea aceasta, cu daruri, ci Călăul din Meung, cu cagulă roşie! Pe care fiii Lui, micii detunători, îl simt, şi îl alungă, înfricoşaţi, cu succedanee de arme, într-o vînătoare halucinată. Jignită, Blînda Divinitate a Timpului îşi arată colţii. Întărîtată. *„Părintele Bun"* de altcîndva este Tatăl Înfricoşător ce bîntuie azi lumea să-şi sfîşie progenitura care l-a jertfit într-un abominabil paricid Uranian.

„Moş Crăciun" ? *„Moşul Bun"* ?
„Pelicanul" ? Care *„cade de pelican"* ?
Ăsta e *„Tatăl vostru"*. *„Din ceruri"* ?
Pe care noi l-am răstignit.
La călăul din Meung vă închinaţi voi?
Lua-L-ar dracul

se perpetuează devenind o repetiţie mai *"săracă"* a sărbătorii Crăciunului.

Uniformizarea mitului

Imaginea modernă a lui Moş Crăciun aşa cum o ştim astăzi este foarte recentă. Înaintea *sosirii* lui fiecare regiune a Franţei poseda propriul său distribuitor de cadouri: Sfîntul Nicolae, bineînţeles, cel mai important; dar şi *"Omuleţul Ianuarie"*, Sfîntul Martin, Tuşa Arlé şi Chrischkind (copilul-Isus) în Alsacia...

Împrumutînd din trăsăturile fiecăruia dintre predecesorii săi *(vîrsta şi barba albă de la Sfîntul Nicolae, sosirea pe horn de la Tuşa Arlé, etc...)*, mitul modern al lui Moş Crăciun era gata.

Două fapte aveau să-l dea naştere definitiv:

- Tratatul de la Frankfurt care în 1871 a împins 200.000 de alsacieni şi loreni spre regiunile pariziene şi burgoneze unde au încetăţenit tradiţiile bradului Crăciunului alsacian şi al Sfîntului Nicolae loren întovărăşit de un măgar încărcat de jucării.

- apariţia, la începutul secolului XIX, în Statele Unite a cărţii ilustate de Thomas Nast care-l reprezintă pe Sfîntul Nicolae (Santa Claus) ca un bătrîn jovial şi rubicond, fără nuiele sau pedepse, şi care şi-a schimbat măgarul pe o sanie trasă de opt reni. Îmbrăcat în piei de urs, nu mai are nimic din sfîntul originar.

Moş Crăciunul modern, cu hornul, pantofii puşi în faţa sobei şi sacul plin cu jucării se născuse!

Apariţia Moş Crăciunului modern

În Franţa, Moş Crăciun nu apare înaintea primului sfert al celui de-al 20-lea secol. Probabil că în regiunea pariziană, unde cultura americană avusese mai multă influenţă, ideea unui "Moş Crăciun", avatar al Sfîntului Nicolae venit din Est s-a impus fiindcă îi satisfăcea şi pe protestanţi şi pe laicii celei de-a treia Republici, sărbătoarea detaşîndu-se astfel de planul religios (ceea ce a displăcut, bineînţeles, catolicilor).

Dar personajul s-a impus cu greu. În 1910, Moş Crăciun încă era necunoscut în provincia Limousin. Abia după al doilea Război Mondial credinţa s-a răspîndit în întreaga Franţă, susţinută de părinţi .

Moş Crăciun în alte ţări

Father Christmas, Babba Natale, Santa Claus, Weinachtsmann..., nu cunoaşte frontiere, dar înfăţişarea lui se schimbă în funcţie de ţară. În USA poartă un costum de flanelă roşie cu margini albe şi o bonetă cu pompon. În Anglia are o robă lungă cu glugă. La francezi e îmbrăcat cu o robă de dimie şi a înlocuit sania trasă de reni (tipic anglo-saxonă) cu un sac.

Din contră, în Spania, mitul lui Moş Crăciun n-a reuşit să se impună, cadourile fiind împărţite de cei trei Magi pe 6 Ianuarie, ziua Epifaniei.

Traducere şi adaptare
Ionuţ Bănuţă

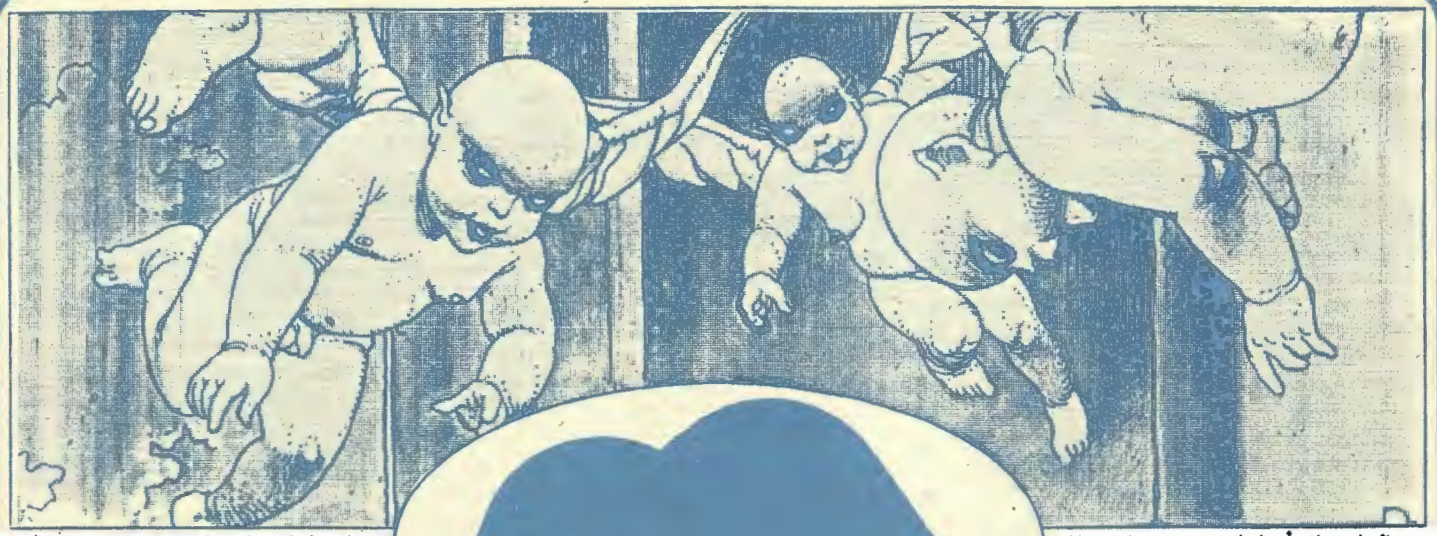

Liviu RADU

Iată vin Colindătorii...

Ningea de două zile. Fulgii mari cît palma, cenuşii, curgeau fără încetare, de parcă acolo, sus, cineva răsturnase o căruţă cu pene de gîscă sălbatică.

– Pe vremea mea, spune bunicul, privind pe geam, zăpada era albă...

– Albă: se miră tata. Ai mai apucat zăpadă albă?

– Da... Şi ne băteam cu bulgări de zăpadă... Făceam oameni de zăpadă...

– Tot timpul se laudă cu ce-a văzut înainte să mă nasc eu, rîde bunica. Semn de ramolisment... Vorbeşte mereu de ce s-a întîmplat în vremurile de dinainte de...

Tata o întrerupe:

– Dacă o să ningă în ritmul ăsta, diseară ne trezim cu Colindătorii...

– Păi nu-i ajunul Crăciunului? îi răspunde bunicul. Ce fel de Crăciun ar fi ăla fără Colindători?

– Aş fi preferat un Crăciun fără zăpadă, mîrîie tata. Îţi dai seama că o să acopere gropile, barajele de sîrmă ghimpată şi zonele minate? S-ar putea să nu mai ajungem să sărbătorim Crăciunul...

– Cum o da Dumnezeu... oftează bunicul. Om trăi şi om vedea...

– Tu, ăla micu', zice mama, du-te şi dă apă la vaci! Şi nu te juca în zăpadă, că o să-ţi cadă părul şi dinţii!

„Ăla micu'" sunt eu. Am zece ani, dar n-am nume. Toţi îmi spun „ăla micu'". Abia aştept să se nască alt copil în familie, să nu mai fiu ăl mai mic...

Ies afară. Încă din prag mă izbeşte valul de frig, deşi mă încotoşmănasem zdravăn. Zăpada s-a aşternut într-un strat gros. Peste un metru. Are dreptate tata. Dacă o să continue în ritmul ăsta, pînă diseară astupă groapa din jurul curţii... Cărarea pe care a făcut-o Vasile de dimineaţă e doar o adîncitură, abia vizibilă, în stratul cenuşiu.

Iau o mînă de zăpadă. E rece şi pufoasă... „Nu te juca în zăpadă că o să-ţi cadă părul şi dinţii"... Aiurea! Ăştia mari nu ştiu ce să mai inventeze să te sperie. Ce poţi să păţeşti dacă te joci în zăpadă? Să te alegi cu o răceală zdravănă! Şi atunci, cine o să dea apă la vaci şi grăunţe la păsări, cine o să care lemne din magazie, şi toată sumedenia aia de treburi mărunte din gospodărie pe care le face, întotdeauna, „ăla micu'"?

Mă îndrept spre fîntînă şi las ciutura să coboare. Se opreşte înainte de a intra în apă. Să fie chiar atît de ger de-a îngheţat apa din fîntînă? Ridic ciutura grea, trăgînd de funie, şi-i dau drumul. Gheaţa trosneşte, aud bolborositul apei ce năvăleşte în ciubărul de lemn. Eliberez cumpăna, iar ciutura apare la marginea ghizdului. O apuc şi o răstorn în găleata de tablă. Mă împleticesc prin nămeţi pînă la grajd. Cînd deschid uşa, mă năpădeşte aburul cald, mirosind a paie şi bălegar...

Cînd termin cu adăpatul vitelor, abia mai văd pe unde merg. Ce repede s-a înserat! Cerul e negru, iar zăpada continuă să cadă...

Mă duc în casă şi mă opresc drept lîngă sobă. Mîinile îmi sînt roşii de frig. Mă scutur de omăt ca un cîine ud, apoi privesc în jur.

Nu mai recunosc nimic. În timpul cît am fost afară, restul familiei scosese pereţii despărţitori şi-i înşirase lîngă zidurile groase, din buşteni tencuiţi cu lut. Dulapurile, paturile, mesele, răsturnate în faţa uşilor. Lucrurile mărunte, vesela, îmbrăcămintea, fuseseră duse în beci.

Casa se transformase într-o fortăreaţă.

Aşteptam Colindătorii...

Vasile şi Petre încarcă puştile. Bunica îşi pregăteşte arcul şi tolba cu săgeţi. Lîngă sobă, pe o măsuţă din lemn, cuţite şi topoare...

Tata şi Nelu cară de afară un butoi plin cu zăpadă. Îl lasă lîngă sobă. Unchiul Marin stă rezemat de perete şi curăţă cu grijă comoara familiei: o puşcă automată. Vară-mea Maria vîră de zor cartuşe aurii în încărcătoare negre...

Bunicul şi verii cei mari, Costică şi Marinuş, sînt, probabil, în curte, că nu-i văd printre cei care trebăluiesc. Ies să văd ce fac. Aud în urmă bombănitul răutăcios al bunicii:

– Unde te duci, drac împielităt? Vrei să răceşti?

Afara ninge în continuare. Zăpada s-a strîns lîngă gardul înalt, din stîlpi cu vîrful ascuţit.

Tuşa Florica şi tuşă Angela prind păsările din coteţ, le leagă picioarele, iar Costică le vîră într-un coş din nuiele, mare, din cele pentru strîns porumbul. O să le ducă în beci, să fie la adăpost...

Lîngă grajd, o umbră bocăneşte greoi. Bunicul. Înţepeneşte uşa cu nişte pari. Dacă ne fură cineva vitele, am pus-o de mămăligă... Îl aud strigînd răguşit:

– Marinuş, cară sacii cu seminţe din hambar! Costică, vîră porcii în hrubă şi pune nişte bulumaci deasupra!

– Ai răbdare, tataie, răspunde Marinuş de undeva, din vîrtejul de zăpadă. Stai să termin cu caii...

Ninsoarea a încetat. Aerul e liniştit şi rece. Îngheţat. Ca apa din fîntînă.

Norii se depărtează, făcînd loc lunii. Sidefie, ca un nasture mare, de pe plapuma bunicii. Zăpada sclipeşte ciudat. Parcă ar fi de sticlă lăptoasă-fumurie...

Stau şi mă uit la ea, plin de mirare. Nu mi-am închipuit că zăpada poate fi atît de frumoasă...

Mă trezeşte din visare vocea piţigăiată a bunicii:

– Intră în casă, diavole, pînă nu-ţi îngheaţă căpăţîna aia cît un dovleac!

Şi ce dacă am cap mare? Maria are două nasuri, iar Nelu n-are urechi. Nu-s tot oameni? Fiecare cu ciudăţenia lui...

Mă întorc spre dreptunghiul luminos al uşii. Nu că mi-ar păsa de ce zice bunica, dar m-a cuprins frigul...

Atunci, de undeva, de dincolo de gard, se aude o voce puternică, amplificată de un megafon:

– Primiţi Colindătorii?

Înlemnim cu toţii. Bunicul a uitat să bată cuie în uşa grajdului. Vocea continuă:

– Am venit să colindăm
De prin case să furăm.

JSF - 100

Ne dați sau nu ne dați?
Dacă nu ne dați,
Intrăm pe coș
- Și vă facem caltaboși!

Costică umflă coșul cu găini și fuge în casă. Mătușile se înghesuiesc în urma lui.

Bunicul răspunde, cu vocea lui hîrîită:

– Duceți-vă în mumele voastre, marțafoilor, și lăsați bieții creștini să-și sărbătorească sfînta zi de Crăciun în pace!

De dincolo de gard se aud împușcături, apoi o bubuitură și un țipăt îndurerat. Cineva a reușit să declanșeze o mină...

În clipa următoare, în vîrful gardului apar cîteva siluete întunecate. Dinspre hrubă se aud păcănituri repetate. Marinuș își luase revolverul cu el... Una din siluete se prăbușește de pe gard. Celelalte sar în zăpada afînată din curte. Fără mult noroc, pentru că pe ușă năvăliseră tata, Vasile, Petre și unchiul Marin. Ai noștri îi împușcă pe Colindători înainte să apuce să se ridice din stratul gros de omăt.

Numai că pe gard apăruseră alții. În diferite locuri... Ai mei trag de zor. Mai doboară cîțiva...

Din spatele casei se aude revolverul lui Marinuș. Apoi și vocea lui:

– Au apucat să sară gardul! Sînt o grămadă!

– Vino în casă! îi răspunde tata. Ne apărăm acolo!

Fugim toți înăuntru și baricadăm ușa.

Bărbații se postează lîngă deschiderile înguste din pereți. Din cînd în cînd, duc puștile la ochi și trag în întunericul de afară. Le răspund vaiete, gemete, înjurături, blesteme și împușcături.

– Stai acilea, lîngă buțoi, îmi spune mama. Umple găleata și fii gata să stingi focul, dacă or să zvîrle ăia cu ceva aprins înăuntru.

Vîr găleata în lichidul cenușiu care fusese, mai devreme, zăpadă, și aștept.

Femeile încarcă armele și le întind bărbaților.

De afară se aud bubuituri în pereți, în ușă. Colindătorii încearcă să pătrundă. Bușesc cu topoare și rîngi în scîndurile groase...

Un trosnet puternic, urmat de un zăngănit. Obloanul din fața ferestrei fusese făcut bucăți, iar geamul zburase în țăndări. Prin deschizătură pătrunde un trup învești mîntat în haine groase. Tușa Angela îi despică țeasta cu toporul. Apucasem să văd că figura Colindătorului era acoperită cu o mască înfiorătoare, din cîrpe colorate în tot felul. Apoi aud răcnetul fioros al bunicii:

– Geamul meu de zestre! Nenorociților, mi-ați spart geamul!

O văd repezindu-se în fața ferestrei, slobozind săgeată după săgeată în întuneric. De afară se aud gemete și horcăieli. Trage bine băbuța! Și repede! De, dacă are trei mîini... Cu stînga ține arcul, iar cu una din dreapta întinde coarda. Cum a țîșnit săgeata, cealaltă mînă dreaptă a și înfipt altă săgeată în struna întinsă...

Nu-i mare lucru că are trei mîini, și Nelu are. Dar bătrîna poate să le folosească pe toate. Nu degeaba zicea bunicul că s-a însurat cu o femeie și jumătate...

Apoi, o bubuitură zdravănă și bunica se prăbușește, cu o gaură cît pumnul în piept.

Imediat, tata se strecoară lîngă fereastră și trage foc după foc.

Pe fereastră zboară o săgeată în flăcări. Se înfige în podea. Răstorn imediat găleata peste ea.

După aia, nu știu prea bine ce s-a întîmplat. Am fost prea ocupat să sting săgețile ce se strecurau, prin deschizătură... Abia umpleam căldarea, că apărea alta...

În jurul meu, bubuituri de pușcă, urlete, înjurături... Ușa trosnea... Colindătorii nu se lăsau, încercau cu tot dinadinsul să intre deși, după socoteala mea, pierduseră vreo zece oameni...

Apoi m-am trezit, deodată, cu butoiul gol.

M-am oprit, zăpăcit. În fața mea ardea o săgeată, înfiptă în podea. De ea, legat, un șomoiog de cîlți îmbibați în smoală. Cum dracu' s-o sting? Îmi veni o idee. Am pus-o imediat în aplicare: mi-am descheiat nădragii și m-am pișat pe săgeată. S-a stins imediat. Numai că eu nu mă mai opream...

Am auzit ușa din spate trosnind. M-am întors, continuînd să-mi împrăștii udul pe podea. Tăblia se frînsese sub izbitura unui par lung, mînuit de patru zdrahoni. Am apucat de pe măsuță un topor lat, cu coadă scurtă și, cuprins de groază, l-am aruncat cu toată puterea în silueta înzăpezită care năvălea spre mine. S-a oprit brusc și s-a prăbușit, ducînd mîna spre lama înfiptă în piept. În clipa următoare, am auzit bubuitul flintei încărcată cu bucăți de cuie, a tușii Florica. Cei trei care pătrunseseră pe ușă s-au prăvălit pe spate, sfîrtecați...

Apoi totul s-a potolit. A urmat o liniște desăvîrșită. Nu se auzea decît țîrîitul pișatului meu pe podea...

– Gata, mă, pompă de incendiu, l-am auzit rîzînd pe bunicul. Oprește-te pînă nu umpli toată casa!

Și, culmea, auzindu-l rîzînd, m-am oprit!

Colindătorii plecaseră. Dacă mai rămăsese vreunul...

Pînă în zori am pus totul la loc, am reparat stricăciunile... Geamul l-am înlocuit cu niște scînduri. De unde să luăm alt geam?

Musafirii nepoftiți nu apucaseră să ne omoare animalele, așa că totul s-a terminat cu bine. Costică se alesese cu un glonț în umăr și Vasile cu o tăietură urîtă la cap. Ăialalți, doar cu răni ușoare. Nu cine știe ce...

Pe urmă, femeile s-au apucat de gătit.

La prînz ne-am așezat cu toții la masă, sărbătorind cum se cuvine ziua Domnului. Ne-am îndopat cu sarmale mari cît pumnul, în foi de leuștean murate. Cîmați, fripturi și piftie. Piftia o făcusem din bunica, Dumnezeu s-o ierte, că de altceva nu fusese bună. Ajunsese doar pielea și oasele...

– Am scăpat de grija Crăciunului, mormăie tata, mestecînd lacom o bucată de carne prăjită. Peste vreo săptămînă ne pomenim cu ăia cu sorcova și plugușorul...

– Ar trebui să le dăm ceva... Acum avem de unde... Scăpăm mai ușor și aduce noroc... spune gînditor bunicul.

Avea dreptate. Moș Crăciun fusese darnic cu noi anul ăsta. Ne adusese mîncare pentru toată iarna. N-a fost nevoie să tăiem din vite sau porci. Ne dăduse arme și haine... Iar mie îmi adusese cel mai grozav cadou: un nume. Nu mai eram „ăla micu'". Acum toți îmi spun Pompă.

Vară-mea Maria îmi zice Pompi...

Crăciun cu Jeremy

Melanie TEM

Pe una din micuţele crengi încă neîmpodobite ale bradului, Claudia atîrnă cu grijă renul confecţionat dintr-un cîrlig de rufe de către Jeremy cu un an înainte de a muri. Acesta era primul an de la moartea lui cînd ea ştia cum să-şi petreacă Crăciunul cu Jeremy şi îi era teamă că nu va avea destule ornamente pentru brad. Totuşi scotocind prin cutiile aflate în mansardă, realiză că n-ar fi trebuit să se îngrijoreze – în cei cîţiva ani de viaţă, Jeremy confecţionase atît o mulţime de oameni de zăpadă şi îngeri din vată cît şi nenumărate ghirlande. Anul viitor va avea cu siguranţă nevoie de un brad mai mare. Aprinse steluţele şi stinse lumina din cameră. Îi plăcuse întotdeauna să împodobească pomul de Crăciun pentru familia ei şi-şi dădu seama că, în ciuda celor întîmplate, nu-şi pierduse deprinderea.

Ce copac frumos, gîndi ea. Jeremy avea să fie mulţumit deşi împlinea treisprezece ani şi nu va fi dispus să recunoască că încă îi plăcea Crăciunul. Era mama lui – înţelegea astfel de lucruri!

– Crăciun fericit, scumpule! zise ea cu voce tare în camera cufundată în linişte, cameră în care nu intra niciodată nimeni în afară de ea şi Jeremy.

– Îţi aduc cadourile.

Ieşi din cameră, încuie uşa şi puse cheia la locul ei pe lanţul ce-l purta în jurul gîtului. De la parter se auzeau colinde de Crăciun şi vocile lui Lee şi Sean care împodobeau bradul mare din salon. Claudia se opri în capul scărilor şi ascultă, nevenindu-i să-şi creadă urechilor. Păreau *fericiţi*. Tatăl iubitor şi fiul său. Ca şi cum Jeremy n-ar fi murit. Ca şi cum ar fi trecut foarte uşor peste această încercare! Ca şi cum viaţa mergea înainte!

Simţind cum i se învîrte brusc capul, Claudia făcu stînga-mprejur şi se îndreptă spre dulapul în care ascundea întotdeauna cadourile. Acum Lee cumpăra toate cadourile lui Sean, dar ea nu ştia unde le ţinea; anul acesta ea însăşi ascunsese cadourile lui Jeremy... numai că ele nu se mai aflau acolo unde le pusese! Băgînd mîna în dulap, scoase cearşafurile şi feţele de perne, apoi lăsîndu-se în genunchi cotrobăi în spatele aspiratorului şi a scaunelor pliante. Fugi în dormitor şi aducînd un taburet, se urcă pe el pentru a ajunge la raftul de sus. Cadourile lui Jeremy dispăruseră!

– *Sean!!*

Vocile de la parter încetară şi Sean zise:

– Mamă?

– La dracu', Sean, vino-ncoace!

Cei doi se repeziră pe scări. Claudia observă consternată că Lee nu mai gîfîia cum ar fi făcut acum cîţiva ani. În ultimul timp petrecea multe ore în aer liber împreună cu Sean. Gîndul o înfurie atît de mult încît se apucă de marginea superioară şi prăfuită a dulapului pentru a nu cădea de pe scaun.

– Ce s-a-ntîmplat, mamă?

– Claudia, te simţi bine?

– *Unde sînt cadourile de Crăciun ale lui Jeremy?* Cuvintele aproape că ţîşniră din gura ei – şi chiar în aceeaşi clipă se urî pe sine însăşi pentru a-i fi pronunţat numele în faţa celor doi care continuau să susţină că fiul ei era mort. Ştia şi ea că era mort!

Sean aruncă o privire tatălui său. De la moartea lui Jeremy, Claudia văzuse de sute de ori acea privire. Coborî de pe scaun pipăind cheia de la gît în speranţa că cei doi nu o vor vedea. Nu trebuie să ştie despre bradul din camera lui Jeremy. Nu trebuie să intre niciodată acolo. Doar ea avea să petreacă acest Crăciun cu Jeremy – ei avuseseră ocazia dar o rataseră... şi acum nu mai aveau să fie invitaţi. Cînd, la primul Crăciun de după moartea lui Jeremy, Lee şi Sean se întoseseră acasă cu un brad, oroarea acestei fărădelegi o trimisese din nou în patul pe care tocmai îl părăsise cu cîteva zile înainte. Lee se aşezase lîngă ea pe marginea patului dar ea îi întorsese spatele.

– Claudia, mai avem un băiat şi el trebuie să ştie că încă îl iubim.

– Nu, gemuse ea cu capul în pernă.

– Încă sîntem o familie, o implorase Lee.

– Nu!

Refuzase să-i spună unde se aflau podoabele strînse de la toate Crăciunurile scurse de la căsătoria lor, aşa încît Lee şi Sean plecaseră în oraş şi cumpăraseră seturi complet noi dar şi o pereche de ciorapi de un roşu aprins cu numele el brodat cu fire aurii la partea superioară, ciorapi în care puseseră fleacuşteţe confecţionate manual de Sean. Claudia se ridicase din pat şi îmbrăcîndu-şi paltonul şi trăgîndu-şi cizmele în picioare, duse direct la gunoi ciorapii, acoperindu-i bine cu foiţe de staniol şi ambalaje de cafea aşa încît vecinii să nu vadă ce făcuseră Lee şi Sean.

Desigur că nici la al doilea Crăciun Claudia nu-l ajutase la împodobitul bradului, dar cei doi găsiseră cutiile cu ornamente în timp ce ea atîrnase ciorapii lui Jeremy de poliţa de deasupra căminului, apoi împărţi fişii de hîrtie roşie şi verde lui Lee, Sean, părinţilor ei şi tuturor persoanelor care îi vizitaseră în acea săptămînă. Prietenei lui Sean, care nu-l cunoscuse niciodată pe Jeremy. Vecinilor. Poştaşului. Tuturor le spusese:

– Scrieţi un mesaj pe care doriţi să-l trimiteţi lui Jeremy. Apoi în seara de ajun, vom sta cu toţii şi le vom citi cu voce tare. Va fi modul nostru de a sărbători Crăciunul cu Jeremy.

Dar nimeni n-o ascultase. Cînd sosi timpul să citească mesajele de pe fişiile de hîrtie, acolo se aflau doar ale ei – şi erau atît de multe încît ciorapii lui Jeremy erau burduşiţi de-a binelea.

– Unde sînt cadourile de Crăciun ale fratelui tău? se adresă ea din nou lui Sean. Băiatul era mai înalt ca ea, stînd în holul întunecat în timp ce colindele îi învăluiau cu melodiile lor specifice. Claudia simţi cum o cuprinde un val de dragoste şi faptul o scoase atît de mult din sărite încît aplecîndu-se, îi apucă de umeri înainte de a realiza ceea ce făcuse. Nu putea face aşa ceva! Lăsîndu-şi brusc mîinile în jos, urlă:

– Le-ai furat!

– N-am..., începu Sean...

– Claudia, încetează. Eu le-am luat.

Fixîndu-şi soţul şi împingîndu-l pe Sean fără să-l vadă, Claudia coborî de pe scaun şi-i înfruntă pe amîndoi.

– Ce spui?

– Căutam o cămaşă curată astăzi dimineaţă şi am văzut toate cadourile pe care scria „Lui Jeremy de la Moş Crăciun"; nu mi-am putut crede ochilor aşa încît le-am mutat.

– Le-ai mutat!!

– Pînă ce aveam să prind ocazia să vorbesc cu tine.

Lee se apropie de ea cu brațele deschise ca pentru a o îmbrățișa. Ea îi lăsase s-o ia în brațe doar o singură dată de la moartea lui Jeremy și bineînțeles că acesta fusese cumplit de gelos. Trebuia să fi știut! Se dădu înapoi, răstumînd scaunul.

– Claudia, o imploră Lee. – E mort. E al treilea Crăciun fără el. Trebuie să acceptăm lucrurile așa cum sînt. Trebuie să...

– Unde sînt?

În acel prim Crăciun nenorocit, Lee îi spusese: „Trebuie să celebrăm *ceva*, Claudia, sau nu vom mai sărbători niciodată nimic". Ca și cum totul ar fi murit odată cu Jeremy. Cît îl mai urîse pentru că asociase cuvintele „murit" cu „Jeremy" în aceeași propoziție, pentru că sugerase că ar mai fi ceva de sărbătorit vreodată, pentru că dăduse prioritate fiului lor în viață față de cel mort. Îl ura acum pentru că-și sprijinea mîna pe umărul lui Sean, îl ura pe Sean pentru că se strîngea mai aproape de tatăl său, îi ura pe amîndoi pentru că se iubeau unul pe altul și-o iubeau și pe ea și pentru că o făceau să-i iubească la rîndul ei în ciuda împotrivirii ei lăuntrice. Jeremy era singurul inofensiv pe care-l putea iubi acum... pentru că era deja mort.

– Unde sînt? Ce-ai făcut cu cadourile lui?

– Dar ce i-ai luat, mamă? Trăsăturile fine ale lui Sean erau contorsionate de mînie, iar ochii săi negri scînteiau plini de lacrimi. Primul impuls al Claudiei fu să-l mîngîie dar gîndul o înfurie atît de tare încît trebui să facă un pas înapoi pentru a nu-l plesni peste față, chiar înainte ca el să continue:

– Și oricum, ce le place fantomelor să primească de Crăciun?

Lee interveni:

– Destul, Sean. Claudia, cadourile sînt în garaj. Ți le aduc eu!

– Nu!! Gîndul că ar fi putut atinge pachetele lui Jeremy o îngrozi, așa încît țîșni ca o săgeată pe lîngă ei, trecu pe lîngă bradul parțial decorat aflat în sufragerie și ieși pe ușa de la bucătărie. În garajul cenușiu și neîncălzit, prezența lui Jeremy se materializa în lugubra grămadă roșie, verde și aurie aflată pe masa plină cu scule de lîngă mașină. Claudia ezită, întrebîndu-se dacă Jeremy era cu adevărat acolo. Din cîte știa, el nu-și părăsise niciodată camera, dar copiii erau capabili de surprize și ea se gîndi că se putea să se fi furișat afară în căutarea cadourilor. La urma urmei, era Ajunul Crăciunului. Și totuși era singură acolo. Își putea vedea aburul respirației, pielea ca de găină de pe brațe și picioare. Repezindu-se la pachete, începu să verifice dacă nu cumva Lee sau Sean umblaseră în interior. Cărți – în viață, Jeremy nu prea iubise lectura, dar poate că avea s-o facă acum. Un tigru. Un clown. O lupă. Baloane multicolore – avea să le păstreze pentru cînd se va încălzi afară și atunci le va da drumul spre cer și, într-un fel sau altul, Jeremy – care iubise de mic baloanele – avea să le primească. Satisfăcută că totul era intact, Claudia duse pachetele în casă, trecînd din nou prin salonul în care Lee și Sean atîmau o ghirlandă argintie de brad. Cei doi nici măcar nu-și ridicară privirile. Ghirlanda nu era destul de lungă, dar mai era una roșie într-o cutie în mansardă. Cît își dorea și ea să ia parte la acea operațiune; dar nu se putea – și oricum era ocupată cu pomul lui Jeremy. În fața ușii acestuia, Claudia se opri, ascultînd. El nu era întotdeauna prezent atunci cînd o dorise, și ea nu-și dădea întotdeauna seama stînd în afara camerei dacă el era sau nu înăuntru. Totul se va îmbunătăți în curînd, pe măsură ce avea să învețe cum să se comporte ca o mamă adevărată. Ce ironie – tocmai cînd credeai că știi ce faci iar relațiile tale cu proprii copii deveneau mai strînse, ei se schimbau. Sau mureau. Ținînd pachetele într-o mînă, scoase cu cealaltă lanțul cu cheia de după gît. Una din temerile ei majore era să nu piardă

cheia. Nu era sigură dacă Jeremy avea s-o lase în cameră fără ea. În ciuda faptului că dorea ca ea să pătrundă înăuntru. Urma să vină și momentul cînd nu va mai trebui să folosească cheia; probabil că Jeremy putea deschide ușa pe dinăuntru. Cu siguranță că intenția ei nu fusese niciodată să-l încuie înăuntru – de parcă ar fi putut s-o facă. Dacă ar fi dorit, Jeremy ar fi avut la dispoziție toată casa. Intenția ei era să țină departe de fiul ei pe oricine altcineva dar Jeremy o dorea înăuntru cu el și lucrul acesta o măgulea. În umbrele tremurătoare, roșii, verzi, albastre, el se uita la ea dar și la cadouri, cu ochi lacomi de copil. Traversînd camera, se lăsă în genunchi și puse cadourile sub pomul lui Jeremy. Cîteva ornamente fuseseră rearanjate. Cîteva zăceau împrăștiate pe covor; era evident că nu le dorea anul acesta. Claudia zîmbi cu indulgență.

Reflectat într-o foaie de staniol în forma unei cruci, se vedea ochiul lui Jeremy. Căprui cu nuanțe de verde – ca al ei – dar puțin distorsionat de cutele acumulate în ornament de-a lungul anilor – sau poate făcute de el însuși în clipa cînd le pusese în cutie. Un ochi limpede, iubitor, scrutător, un ochi care clipi în timp ce ea îl fixa.

– Crăciun fericit, scumpule, șopti ea. Nu mai fă cu ochiul.

Pijamaua sa era la fel de roșie ca ornamentul aflat de-a lungul trunchiului. Printre crengile încărcate, mișcarea insistentă a degetului său arătător părea un fel de luminiță ce arăta cînd spre un pachet, cînd spre altul. Trebuie să-și numere cadourile. Claudia le numără și ea și greutatea bruscă pe care o simți în stomac o făcu să-și dea seama că nu erau destule. Anul viitor va trebui să cumpere mai multe.

✸

Prima dată cînd Claudia încercase să intre în camera fiului ei mort, nu fusese primită.

Avusese timp să observe cartea de aritmetică deschisă pe masă și sticla de Cola de lîngă ea. Avusese timp să sesizeze lumina dimineții de octombrie ce măturа comicsurile cu coperți lucioase și hainele murdare de pe podea, așa cum trebuie că fusese în octombrie precedent, imediat după ce băiatul murise. Apoi ușa îi fusese smulsă ca de niște mîini nerăbdătoare de copil și trîntită, lăsînd-o singură în holul pustiu din fața camerei goale a lui Jeremy. Ceva fusese mișcat. Ceva fusese luat. Cineva fusese acolo.

– Sean, zise ea cu voce tare. Impulsionată de încălcarea teritoriului lui Jeremy, porni cu pași mari spre camera fiului în viață.

Bineînțeles că totul era claie peste grămadă. Claudia împinse cu putere ușa peste un vraf de cărți și hîrtii de pe podea, satisfăcută de faptul că îndoia și rupea pagini întregi. Peste tot erau împrăștiate haine; o cutie de Cola zăcea uitată pe birou. O ridică cu grijă; era pe jumătate plină și lăsase o urmă lipicioasă pe fumir. De furie și dezgust, Claudia își pierdu răsuflarea.

Nu putea suferi să se afle în camera lui Sean, tot atît de mult precum ura să-l atingă, să-i vorbească sau să se gîndească la el – la orchestra în care cînta, la glezna scrîntită, la laptele pe care trebuia să-l pregătească pentru micul dejun. Numai că încetase de mult să facă așa ceva – Jeremy îi arătase cum. Și acum se gîndea tot timpul că tot ce făcea era pentru Jeremy și lucrul acesta o determina să poată suporta orice.

Deși simțea furnicături prin corp de cîte ori se apropia de Sean, acum știa că acesta nu era acasă. Plecase cu tatăl său la filmul de sîmbătă, ceva ce nu s-ar fi întîmplat dacă ar mai fi trăit Jeremy. Imaginea lui Lee și Sean devenind din ce în ce mai apropiați ca urmare a morții lui Jeremy, o făcea pe Claudia să încerce întotdeauna să nu fie acasă la întoarcerea lor, să fie în camera ei cu

JSF - 100

ușa încuiată – sau, mai nou, în camera lui Jeremy.

Ajunsă în mijlocul camerei lui Sean, privi cu atenție în jur. Undeva pe aici se afla un lucru de-al lui Jeremy, ceva pe care Sean îl furase. Simțea acest lucru; în acel moment, singura modalitate de a percepe prezența lui Jeremy era treptat și în fragmente disparate. Înfiptă în rama oglinzii lui Sean, se afla o mică fotografie. Claudia o scrută cu atenție pentru a se încredința că nu era a lui Jeremy; era doar o blondă a cărui nume nu și-l putea reaminti – ultima prietenă a lui Sean. Uitînd pentru o clipă diferența dintre un fiu mort și unul viu, se gîndi să îndrepte fotografia și s-o prindă mai bine în ramă înainte de a cădea de acolo și a se pierde. Impulsul o înfurie și se opri exact la timp. Dacă ar fi atins-o cîtuși de puțin, ar fi rupt-o în bucățele. Dar indiferent ce-ar fi făcut, fata ar fi fost pierdută oricum pentru el, într-un fel sau altul; ar fi putut să învețe lucrul acesta chiar de acum.

Fereastra era acoperită pe jumătate de o jaluzea din plastic. Claudia își trase răsuflarea și întinse mîna după ea, apoi și-o retrase brusc, amintindu-și că era făcută de Sean, nu de Jeremy. Apoi ochii îi căzură pe masa de toaletă. Printre deodorantele lui Sean, fără a fi cîtuși de puțin ascunsă. O piatră de mărimea pumnului ei, complet cenușie din locul unde se afla ea acum, dar – și ea știa acest lucru – cu firișoare aurii de mică pe o parte. Piatra stătuse împreună cu celelalte pe raftul de sus din camera lui Jeremy. Sean o furase.

Claudia se repezi înainte. Ceva căzu cu zgomot de pe masa lui Sean; nu se uită să vadă ce era. Apucînd strîns în mîini prețioasa piatră a fiului ei mort, ieși în fugă din camera fiului ei viu.

Din cîte știa, Sean nu-i simțise niciodată lipsa. Piatra stătuse în adevăratul ei loc de mult timp și nimic altceva nu părea să fi fost luat din camera lui Jeremy de cînd cumpărase lacătul și-l instalase chiar ea. De cînd începuse să petreacă din ce în ce mai mult timp în camera lui Jeremy – cu el. De cînd descoperise nesfîrșite modalități de a-l ține cît mai aproape de ea.

✸

Chiar înainte de miezul nopții, Claudia duse prăjituri cu ciocolată și lapte în camera lui Jeremy. Temîndu-se să nu-l trezească, de data aceasta nu avansă prea mult, mulțumindu-se doar să treacă pragul și să așeze farfuria și paharul pe podea. Din locul în care se afla, își dădea seama că pachetele de sub brad fuseseră mutate dintr-un loc într-altul. Probabil că le scuturase și le întorsese pe toate părțile încercînd să-și dea seama ce era înăuntru. Se îndoia că ar fi desfăcut vreunul; doar nu era să-și strice propria plăcere.

Băiatul se mișcă. Ea întinse mîna și-i mîngîie părul mătăsos pe care nu mai trebuia să-l creadă dus pentru totdeauna, îl sărută și-i simți respirația care, atunci cînd dormea, avea încă mirosul puternic al laptelui mamei.

– Dormi, scumpule, zise cu jumătate de voce, sau altfel nu mai vine Moșul.

Lee dormea deja. Fusese cu uratul împreună cu Sean și cîțiva vecini, apoi intraseră la Windsors' pentru o cană cu ciocolată fierbinte.

– N-am mai făcut niciodată așa ceva, obiectase Claudia cînd o invitaseră și pe ea. Cît l-ar mai fi plăcut și lui Jeremy dacă s-ar fi gîndit cineva la timpul potrivit! Acum, desigur, era prea tîrziu.

– O nouă tradiție a familiei, spusese Lee, iar Sean zîmbise cu speranță, privind-o. Dorise atît de mult să meargă și ea cu ei încît trebuise să lasă în fugă din cameră, incapabilă de a-i privi pe cei doi, cu eșarfele și mănușile și fesurile lor roșii de lînă.

Acum Lee dormea, dar Sean stătea în salonul luminat doar de steluțele din bradul de Crăciun. Încercă să pară că nu știa că pe ea o aștepta, concentrîndu-se asupra lui Jeremy – dar acum Jeremy dormea în siguranță în camera lui.

– Mamă, rosti ușor Sean auzind-o coborînd scările.

Deja furioasă, Claudia se opri în ușă. Era cu adevărat un pom frumos; sub el se aflau cadourile. Ea nu le cumpărase nimic, dar era evident că Lee și Sean îi cumpăraseră cîte ceva, în ciuda faptului că le spusese că nu-și dorea nimic.

– Ce-i? replică ea cu o voce cît mai aspră.

– Poți... ai timp să vii și să stai jos? Doar un minut? Am... am ceva pentru tine.

Involuntar Claudia simți acea plăcere pe care o încercase întotdeauna de Crăciun pînă în momentul cînd moartea lui Jeremy îi relevase fățărnicia acestei senzații.

– Nu vreau să stau jos, zise ea cu ciudă.

El se ridică și se apropie de ea. Era cu un cap mai înalt și bine clădit, dar tînăr – atît de tînăr. Dorea fierbinte să-l mîngîie pe obraz dar nu îndrăznea – chiar dacă Jeremy era adormit.

– Ei bine, hotărî Sean, atunci ți-o dau în timp ce stai în picioare.

Și-i întinse o cutioară albă. Ea n-o luă.

Oftînd trist, el deschise cutia și scoase cadoul. La început nici nu se uită la el. În clipa cînd îl privi, nu-și dădu seama ce era.

Apoi văzu. Un mic triunghi de cuarț alb și roz, atașat la un delicat lanț de argint. Își recăpătă respirația.

– De unde ai luat-o?

– Am făcut-o, declară mîndru Sean. Am învățat la școală cum să confecționăm bijuterii și...

– De unde ai luat piatra?

– A fost a lui Jeremy.

Era prea mult pentru ea să audă rostit numele fiului ei mort. Vroia să-și astupe urechile dar în același timp dorea să audă tot. Tînjea să se încuie în camera lui Jeremy și să se asigure că nimeni nu avea să-i strice acestuia Crăciunul, numai că trebuia să rămînă aici atît cît să înțeleagă ce făcuse această persoană. Această persoană pe care de-abia o putea vedea. A cărui voce cu greu îi ajungea la urechi estompînd strigătele bruște ale lui Jeremy. Cel pe care l-ar fi pocnit dacă ar fi îndrăznit vreodată s-o atingă din nou.

– Pune-o la loc!

Sean se holbă la ea.

– Mamă...

– Ai furat-o! De la el!! Du-o înapoi de unde ai luat-o! Îl putea auzi la etaj pe Jeremy, lovind cu forță pe dinăuntru în ușă, pradă unui puternic acces de furie.

– Perfect! Sean strînse pumnul în jurul cuarțului lui Jeremy și trecu pe lîngă ea. Claudia îl urmă și aproape căzu pe scări, dar reuși să se apuce de balustradă. Sean răsucea mînerul ușii de la camera fratelui său, numai că aceasta era bineînțeles încuiată.

Lee se afla acum lîngă ea, strîngînd-o atît de tare de mînă încît o durea.

– Claudia, trebuie să încetezi cu prostiile astea. Jeremy este mort! Trebuie să-ți continui viața!

– Nu, n-am s-o fac! urlă ea așa cum făcuse de atîtea ori înainte, apoi văzînd că Sean forțează ușa camerei lui Jeremy, încercă să-l oprească printr-un țipăt ascuțit.

– Nu!! Prea tîrziu.

Camera lui Jeremy era cuprinsă de flăcări. Claudia bănui că el răsturnase bradul și nu durase prea mult pînă ce ornamentele din hîrtie și pînză să ia foc. Țipă ascuțit în clipa cînd căldura și zgomotul ce ieșea din camera lui Jeremy îl învălui pe Sean, apoi fu cuprinsă de o liniște profundă și bruscă dîndu-și seama că focul era Jeremy, era modalitatea lui de a-l bîntui pe alții, modul lui de a-i revendica pe ei toți.

Lee se repezise pe lîngă ea către fiul său și altă pală de foc îl îmbrățișă și pe el, mistuindu-l și trimițîndu-i osemintele direct spre ea. Claudia le atinse cu picioarele goale și ele se dezintegrară așa cum moartea lui Jeremy o învățase că avea să se întîmple. Pentru prima dată de cînd el murise, căldura externă la care era supusă corpul ei era mai mare decît mînia care o răvășea din interior și ea înțelese acum cum să se alăture lui Jeremy.

Unghiile de la picioare se frînseră din cauza căldurii. Pielea i se jupui. Durerea dar și ușurarea o făcu să se alăture printre strigăte tumultului. Tivul halatului de baie ardea înăbușit, apoi degetele fantomatice și fierbinți ale lui Jeremy se tîrîră în sus pe țesătura moale de parcă ar fi încercat s-o mîngîie. Sînii i se topiră mult prea repede, dar trecu un oarecare timp pînă ce inima îi implodă, și, în cele din urmă, cînd inima și craniul fură complet luate în stăpînire de fiul ei cel mort și se deschiseră larg, Claudia tot mai continua să rostească numele lui Jeremy.

Traducere de
Florin Mircea TUDOR

JSF - 100

Sebastian A. CORN

OUĂ DE PAŞTE ÎN AJUNUL CRĂCIUNULUI

„Cu gura! Chand încearcă să spună ceva cu gura!"

Copiii s-au dat în spate, înspăimântaţi, lipindu-se de pereţii umezi ai galeriei. În *Continuum* se ridica o hărmălaie de nedescris, punctată de exclamaţii îngrozite, în timp ce Chand părea că se sufocă sub lumina palidă a neonului. Scotea nişte sunete guturale printre dinţii încleştaţi, ochii îi ieşiseră din orbite şi patinau disperaţi, dintr-o parte în alta.

Ţinea mai departe căştile în mînă, însă. Un şobolan de apă i s-a strecurat printre picioare, repezindu-se într-un canal. Lui Chand, nici că i-a păsat. Se decuplase de *Continuum* şi asta era suficient...

„Mmmh... Mmmh... Mmmhar-ion!" a reuşit sa articuleze, între două respiraţii grăbite.

Continuum-ul a răsunat de chiotele copiilor. „A vorbit! Chand a vorbit cu gura! Chand ştie să vorbească cu gura!"

„Prôstii!" a formulat Rowena în căşti. „Se dă mare! Cum o să vorbească din *gură*?!"

Băiatul repeta însă: „Mmmh... Mhar-ion!" – ultima silabă o scuipa, din ce în ce mai agitat de frică. Convulsionat de teroare. Ca şi cum se abţinea să nu vomite.

„Se dă mare! Vă zic!" a mai spus Rowena o dată şi a făcut cîţiva paşi prin mîzga cleioasă a galeriei. Un şarpe de apă îşi iţise capul din canalul care clipocea puturos de dulceag, dar copiii nu i-au acordat nici o atenţie.

„Mmmhar-ion!"

„Ce faceţi *voi* acolo??" – vocea profesoarei Ygal i-a înţepenit pe toţi. De parcă ar fi revărsat turtum ascuţiţi în căşti. „Ce faceţi voi acolo, *vă* întreb?"

S-au repezit la Chand care tremura din ce în ce mai tare. Respira zgomotos, clănţănea din dinţi şi îşi încleştase mîna pe căşti. Au trebuit să-i smulgă coiful metalic dintre degete, să i-l pună cu forţa pe cap şi să şoptească, prosteşte, în *Continuum:*

„Nu zice nimeni nimic! N-a văzut nimeni nimic!" şuşoteau în căşti. Ca un foşnet de frunze bătute de vînt. Deşi, nu ştiau nici de frunze, nici de vînt. Nu le văzuseră niciodată.

„În clasă! Toată lumea, în clasă!" – vocea ascuţită a lui Ygal nu dădea loc nici unui dubiu. Nenorocita! Se prinsese de şmecheria lor! A dracului Ygal! – copiii nici nu mai îndrăzneau să-şi formuleze gîndurile. Aveau căştile pe cap, iar vaca aia de Ygal era – în mod sigur! – cu selectoarele deschise asupra lor...

„Tîmpitule!" l-a înghiontit Rowena pe Chand, în timp ce se strecurau printre ţevile de apă caldă ce duceau spre clasă.

♣

„Marion! Cum fac renii să încapă cu săniuţă cu tot şi cu Moş Crăciun şi cu cadourile, prin galerii?"

Marion era mama lui Chand. Se aplecase pe sub un racord de conducte de gaz şi se pregătea să intre, de-a buşilea, în adăpostul lor din EROTZ TUNNEL. Undeva la periferia kibbutz-ului.

„Mmh? Cum face Moş Crăciun să intre cu renii, cu săniuţa şi cu cadourile în galerii?" a formulat iarăşi Chand.

Marion a aprins opaiţul din adăpost şi s-a tîrît în alveola unde făcuseră vatra. Ce naiba îl apucase pe Chand să se decupleze de *Continuum* în faţa tuturor? Încasaseră, amîndoi, o papară zdravănă la kibbutz, iar pe Chand îl puseseră să calculeze *singur*, fără acces la banca de formule a şcolii, debitele de apă şi necesarul de ţevi pentru o galerie ipoteticâ ce s-ar fi construit undeva, dedesubt... IEROBOAM TUNNEL.

O joacă pentru el. Se încruntase însă, ca şi cum ar fi acuzat, cumva subtil, pedeapsa la care fusese supus. Mda. Rezolvase totul cît ai bate din palme, dar asta nu însemna că Judecătorii nu mai erau cu selectoarele pe ei – să vadă ce gîndesc şi ce fac.

„Vine dinspre apa Iordanului cel curat. Trece Marea Tiberiadei şi, apoi, plutește prin galerii. Din adăpost în adăpost, tras de reni. Şi lasă cadourile. Numai copiilor cuminţi."

Adică, celor care nu se decuplau de *Continuum*, a recepţionat Chand în căşti gîndul implicit al mamei sale. Neformulat pînă la capăt. Le lăsa cadouri şi pastile-de-două-ore. Gata de pus în selectoare.

♣

Chand a ridicat piciorul de pe pedala pianului. Acordul de final s-a întrerupt. Sec. Cîteva clipe de linişte – uimire? reinserţie în real? bucurie? – iar sala a izbucnit în aplauze.

„Încă un examen luat!" – şi-a spus Chand şi a avansat pînă la marginea scenei. A văzut-o pe Marion în primul rînd. Zîmbea discret, cu bărbia sprijinită în palme. Chand îşi permisese cîteva licenţe peste partitura lui Händel, dar, dăduseră bine cu toate. În orice caz, luase examenul.

„E un talent, Marion! Un talent, deşi aş putea să spun mai mult!" – ăsta era Joel Hoffa, directorul Filarmonicii. „Îţi dai seama, îl pot angaja şi acum. Corepetitor. Dar, n-ar fi păcat?"

„Ştiu eu?" s-a prefăcut Marion amuzată şi a dat să se urce în autobuz. Bulevardul sclipea de lumini – se apropiau sărbătorile, iar municipalitatea Viennei suferea de o hemoragie electrică; o hemoragie de Moşi Crăciun care foiau pe străzi şi trotuare, prin faţa vitrinelor strălucitoare.

„Aş putea să vă duc acasă cu maşina!" a zîmbit Joel cu jumătate de gură. Hainele lui negre. Călcate. Cădeau perfect. Iar fularul de mătase îi flutura exact cît trebuia ca să fie de bonton, în curentul blînd de aer.

Marion a văzut toate astea deodată. Cu coada ochiului percepea botul lucios şi nichelat al *Jaguar*-ului care aştepta cu farurile stinse. Mda. Ar fi putut să spună *da* şi să urce în maşina aia de lux, să meargă acasă împreună cu Chand, condusă de Joel Hoffa, directorul Filarmonicii din Vienna.

Numai că directorul nu avea decît 45 de ani şi era elegant, iar ea ar fi trebuit după aia să –

„Nu. Mergem cu autobuzul!"

Cînd au pornit din staţie, l-a urmărit pe Joel Hoffa cum se aşează pe bancheta din spate a *Jaguar*-ului şi cum îşi aprinde o ţigară, privind dintr-o parte spre autobuz. Apoi, şoferul a închis portiera, iar ei doi, emigranţi din Benares în capitala muzicii clasice, au ieşit din cîmpul vizual al directorului Filarmonicii.

♣

„Şi n-o să-mi dea pastile anu' ăsta?"

Marion sufla în vatră, stîrnind jarul. Era frig în EROTZ TUNNEL, iar ei doi erau săraci. Chand avusese noroc însă – îl selecţionaseră pentru şcoala *aia*, unde veneau şi o grămadă de copii ce locuiau în adăposturile de lux din SAMARIA TUNNEL. Numai că, acelaşi Chand dădea mereu cu bîta în baltă, spre deliciul colegilor, care nu mai puteau de bucurie, de fiecare dată cînd Chand era pedepsit.

„Dacă s-a decuplat singur, înseamnă că doreşte sancţiunea Judecătorilor, nu?" o întrebase Ygal pe Marion. Sancţiunea Judecătorilor însemna dezaferentarea. Blocarea selectoarelor. Tu cu tine însuţi. Ore în şir. Cine dracu rezista la aşa ceva? Cine naiba se putea lipsi de susurul dulce şi nesfîrşit al *Continuum*-ului?

„A vrut să epateze! Probabil că a vrut să atragă atenţia celorlalţi copii!" a încercat Marion să-i ia apărarea.

„Sînteţi sigură? Sînteţi sigură că doar asta a dorit?"

Ygal o sfredelise cu privirea. Un gest suplimentar, inutil, cîtă vreme reflecţiile aspre ale profesoarei se revărsau în *Continuum*. Dialogul dintre căştile lor a încetat. Nu mai erau cuvinte, nu, nu! Doar gîndurile disperate ale lui Ygal. Care ştia! Ştia că Marion păstrase legătura cu familia ei – izgoniţi din galerii, alungaţi din *Continuum*, rătăceau pe undeva, dincolo de conductele care conţineau Marea Tiberiadei. Pe undeva pe la graniţa cu Canaanul. Te pomeneşti că rudele lui Marion ieşiseră chiar şi în Canaan? Înainte de ziua programată pentru intrarea în Ţara Sfîntă...

„Poate că aşa l-aţi educat!"

Aşa l-am educat, căţea nefututâ ce eşti! Aşa l-am educat! – Marion o privea pe Ygal, surîzînd – Vită fără ţîţe, scroafă de kibbutz ce eşti! Aşa l-am învăţat! Aşa m-au învăţat şi pe mine ei mei, cînd m-au învăţat să vorbesc cu gura! -

Zîmbea civilizat spre profesoară, ascunzîndu-şi gîndurile subliminare sub pojghiţa unor reflexii evidente, preluate de căşti. „O să-l bat ca pe o *vită!* Am să-l bat ca pe un *ciine* care trebuie să facă frumos, dacă mai *vorbeşte cu gura!*" – casca i-a preluat formulările ca un sorb, revărsîndu-le spre Ygal, care dădea din cap, înţelegător.

Corect! Kibbutz-ul îl alesese pe Chand pentru că spera în el. Judecătorii îl creditau cu deosebite capacităţi, dar asta nu însemna că un viitor leader să fie impregnat cu modalităţi de gîndire improprii comunităţii! Nu!

„Cred că am fost cît se poate de clară!"

„V-am înţeles perfect!" – Marion şi-a tras pe ea cîrpele rupte şi peticite şi s-a pregătit să iasă din cancelarie. A

trebuit să se strecoare printre baloții de sîrmă ruginită; să urce pe o stivă de lăzi și să se aplece, în final, ca s-o ia de-a bușilea prin coridorul ce ducea afară, în tunel.

N-o mai vedea pe Ygal, dar încă îi percepea formulările din *Continuum*. „Doar nu vreți ca Chand să nu prindă adăposturile de lux din SAMARIA TUNNEL?"

Nu, nu! Doamne ferește! Marion nu dorea ca Chand să rateze încăperile betonate și uscate din SAMARIA TUNNEL! Acolo exista electricitate. Acolo existau țevi care revărsau de două ori pe zi veri-de-4-ore. Căldură, lumină și lipsa umidității. Asta însemna SAMARIA TUNNEL.

Dar, mai ales, așa îi rămăsese de la ai ei: printre cei care vor ajunge să conducă kibbutz-ul, trebuia să intre și unul care știa să *vorbească din gură*...

Și-a aprins o țigară cu un tăciune din vatră.

„Mi-e foame." a formulat micul Chand.

„Ți-o fi ție foame... Da' n-a trebuit să alerg la tine la școală cînd m-a chemat Ygal? Ai făcut o boacănă, așa că n-am avut timp să ajung la piață."

Vara-de-4-ore propagată prin țevile galeriilor. O benedicțiune pentru cei din kibbutz. Mai ales acum, de sărbători, gîndacii și omizile țîșneau în valuri de printre crăpături. Hrană distinsă. Proteină nobilă. Vînată de precupeții din piață. În SAMARIA TUNNEL, unde vara-de-4-ore ajungea nemijlocit, de două ori pe zi, nici nu mai trebuia să faci piața... Gîndacii și omizile apăreau direct în adăposturi.

„Eh, dacă ești cuminte, și dacă nu te mai decuplezi, poate că Moșul o să vină și la tine."

L-a simțit pe Chand. L-a simțit cum se pregătea să-i răspundă: „Da' nu m-ai învățat *tu* să vorbesc cu gura? Nu mi-ai spus *tu* că vorbele rostite..."

S-a azvîrlit asupra lui, înjurîndu-l sistematic în căști. Îmbrîncindu-l, scuipîndu-l, boscorodindu-l și înjurîndu-l iarăși. L-a făcut să nu mai formuleze gîndurile ce i-ar fi dat de gol.

„Le vrei? Vrei pastilele alea de-două-ore, sau nu? Le vrei, sau nu?"

Chand a dat din cap că da. Că le vrea.

„Arabesques". Claude Debussy. Filarmonica din Vienna. Sviatoslav Richter, bătrîn de acum, înlemnise în fotoliu. Joel Hoffa s-a aplecat la urechea lui.

„Cum vi se pare?"

Richter a înghițit în sec: „Cum îl cheamă?"

„Chand Sadoel Tagore."

„Rudă cu poetul?"

„Se pare că în Benares e plin de tipi pe care îi cheamă Tagore. Chand e unul dintre ei."

„Înțeleg." – Sviatoslav Richter și-a privit mîinile – „Bătrînețea e un lucru trist."

Ropotul de aplauze. Și Rowenna care a țîșnit din fotoliu, îmbujorată, aplaudînd demențial, ca și cum palmele ce îi plesneau ritmic, nu i-ar fi aparținut niciodată. Marion a oftat și s-a ridicat și ea, zîmbind discret. S-a prefăcut că tușește, numai ca să aibă prilejul să fure o privire spre loja în care Joel Hoffa îl invitase în mod special pe bătrînul pianist.

două' de ani mai puțin!/ două' de ani mai puțin!/ atît ar fi vrut să aibă richter, numai și numai ca să vadă dacă se putea compara cu chand/ o să-l uite?/ o să-l uite publicul ăsta din cauza lui chand sadoel tagore?/

Sviatoslav Richter dădea din cap și îl întrerupea din cînd în cînd pe Joel. Mda. Ar fi vrut să se asigure că erau cîteva piese măcar, pe care Chand să nu le poată interpreta mai bine decît el. Pentru că, altfel, era un bărbat bătrîn și plin de bani.

Marion a stabilit că, una peste alta, Chand îi făcuse impresie bună.

„Mi-au spus copiii. Mi-au spus că Rowena a zis că fac pe nebunu' ... Așa zicea cînd stăteam cu căștile în mînă."

„Păi," și-a înghițit Marion saliva. „Păi, tu chiar ai făcut pe nebunul!"

L-a iscodit, atentă. I-a perceput efluviile cogitative care oscilau între uimire și instinctul social de conservare ce îi spunea: nu gîndi, Chand! Nu gîndi! Nu gîndi, dacă vrei să-ți fie bine!

Ipocrizia e o chestie care se învață de mic, dacă ai chef să obții oarecari succese de pe urma ei. De pildă, ipocrizia te face să uiți să roșești.

Cu atît mai mult era ipocrizia necesară în kibbutz. Sub baleierea constantă a *Continuum*-ului. Sub selectoarele deschise de Judecători.

Chand a oftat și s-a așezat turcește în noroiul din mijlocul adăpostului.

„Mi-e foame." a repetat.

„Mă mir că Rowena ți-a făcut figura asta!" – Marion se pregătea să-i explice lui Chand, luîndu-l părtaș, ca pe un adult, cînd și-a dat seama de greșeală. Cum altfel să fi reacționat Rowena? Ce ar fi putut să facă altceva decît să-și bată joc de Chand? Kibbutz-ul avea reguli stricte, iar ea știa foarte bine că indivizii se transformă cu ușurință în batiste în care îți sufli nasul – dacă se întîmpla ca indivizii să calce în străchini.

„Rowena e o fată cuminte. Moș Crăciun o să treacă prin adăpostul ei. O să-i lase cadourile și pastilele-de-două-ore."

„Da' de ce și-a bătut joc de mine? De ce mi-a spus: *tîmpitule?* Nu vine ea să vorbească cu mine, după ore, în fiecare zi? Nu stă mămica ei de vorbă cu tine, cînd ne întîlnim la biserică?"

Imtraudl vorbea mereu cu Marion în răstimpul dintre slujbe. Imtraudl și Rowena locuiau în SAMARIA TUNNEL. Chand avea toate șansele să ajungă și el în zona aia călduță. Chand era o investiție bună, deci. Atît pentru kibbutz, cît și pentru o familie interesată să aibă mai mult spațiu de mișcare.

Mai mult control, adică.

„Eu și Imtraudl stăm de vorbă la biserică. Așa e. Dar, și eu, și Imtraudl, și Rowena, respectăm regulile, Chand. Tu de ce nu le respecți?".

L-a scrutat atent, cu nările fremătînde. Ca un șobolan care pîndește un gîndac. Chand a înțeles și n-a formulat nici o întrebare aiurea în *Continuum*.

„Rowena o să primească și pastilele și jucăriile, Chand!"

„Te cred și eu. La cît de mare e SAMARIA TUNNEL, Moș Crăciun are loc să și întoarcă în adăpostul lor, cu reni cu tot!"

Marion a pufnit în rîs și s-a înfășat mai bine în pînza de sac.

„Rowena aleargă după banii tăi, Chand. După banii, gloria și recepțiile la care să se sprijine de brațul tău."

„Bani?" – Chand s-a întors către Joel Joffa care ridica din umeri. Încurcat, directorul Filarmonicii a luat ceașca de cafea și a dus-o la gură, mascînd cu cotul ridicat, aripa estică a Palatului Schönbrunn.

Marion s-a scuturat. Ca parcursă de un frison. Se apropia Crăciunul și era din ce în ce mai rece pe străzile Viennei. Ce-l apucase pe Joel să-i invite la un local atît de friguros? „Fac cea mai bună cafea și au o panoramă splendidă spre Schönbrunn."

Așa era. Dar era răcoare. Marion și-a ridicat gulerul de nurcă, apoi a scos o țigară *Cartier* din poșeta de aligator de Everglades. Joel a aprins bricheta imediat.

„Bani are și familia Rowenei. Iar ei sînt viennezi get-beget. Noi sîntem emigranți din India. Dreapta a cîștigat alegerile. Ce e rău în faptul că vreau să mă căsătoresc cu Rowena Radetzky?"

Joel a izbucnit în rîs: „E clar, Marion, nu-i așa? Chand se căsătorește din interes, nu înțelegi?"

Marion și-a coborît colțurile buzelor și a îngînat: „Hm! Hm! Hm!" cu mimica standard copiată din filmele americane. Adică: ce poantă bună! ce poantă bună ai făcut, Joel!

„Spune tu, Chand!" a reluat directorul. „Nu te căsătorești cu Rowena din interes? Acum,

„Spune tu, Chand!" a reluat directorul. „Nu te căsătorești cu Rowena din interes? Acum, că a ciștigat dreapta alegerile, ar trebui să-mi găsesc și eu o viennează get-beget cu care să mă însor, nu?"

Chand s-a înroșit și și-a aprins și el o țigară.

„Mda. Ai putea să te căsătorești cu o viennează get-beget." l-a privit Marion lung pe Joel.

Poate că era momentul ca Joel să-i invite la el. Nu? Nu din cauza asta l-a privit Marion lung? – Mă rog, Marion nu l-a așteptat să vadă daca face, sau nu, invitația. S-a grăbit să-i zică lui Chand:

„Hai acasă... Nu studiezi chiar de loc pentru concertul de anul nou?"

Marion nu-și mai amintea ce rol au pastilele-de-două-ore. Știa doar că le aștepta și ea, disperată, de fiecare Crăciun. Le lua și dormea cele două ore regulamentare. După care se trezea și nu-și mai aducea aminte decît că abia aștepta să vină Crăciunul următor, ca să mai ia o porție.

De ce?

La fel făcea și Chand acum. Poate că dacă ar fi învățat să vorbească, ar fi reușit să fie mai explicit? Să-i spună ce se petrecea în somnul programat în noaptea de Crăciun?

copiii cuminți dormeau în noaptea de Crăciun/ copiii cuminți visau în noaptea de Crăciun/ de ce?/

Marion și-a învăluit gîndurile în alt flux ideatic, captat de *Continuum*. Crăciun. Mi-e somn. De ce greșise Chand, fundamental, și încercase să scoată sunete pe gură? – sintagme-cheie pe care le-a lăsat să fie sorbite de căști, în timp ce se tot întreba: „Ce se petrece în somnul din noaptea de Crăciun?"

„Ohoo! Asta chiar c-o să-i facă plăcere lui Marion!" a dat Joel din cap.

Rowena Sadoel Tagore, fostă Radetzky, deschisese pachetul cu fundă roșie pe masa din hol. Ouă de ciocolată, ouă de bezele pline cu frișcă, ouă de *nougat*, ouă glazurate, cu cremă de nucă de cocos. Ouă de Paște.

„Eh, să te văd cum faci la loc pachetul ăsta!" a rîs Imtraudl.

„Nici o problemă." i-a făcut Rowena cu ochiul.

Era primăvară și deschiseseră larg ferestrele salonului. Coroanele tunse ale arțarilor, Weisserallee și dincolo de ea, Prater-ul. Mirosea dulce-acrișor, a aprilie.

Marion îi așteptă pe o sofa. Înrudită cu Radetzky acum, își permitea să stea îmbrăcată în sari și să fumeze haşiș slab. Joel Hoffa, în schimb, neînrudit cu nimeni, pierduse directoratul Filarmonicii vieneze. Se ocupa de impresariat, iar Chand era principalul său client.

De ce plecase Chand la Metropolitan chiar acum, de Paște? – Marion zicea că fusese o mișcare greșită din partea lui. Dăduse vina pe Joel că nu făcuse cea mai bună alegere din punct de vedere al politicii politice, deși judecase corect din punct de vedere al politicii promoționale. Uite că acum concerta într-un oraș atît de evreiesc cum era New York – în zilele de Paște. Ciștiga o grămadă de bani, abandonîndu-i pe catolicii viennezi – publicul care îl idolatriza...

„Vino la mine! Am să-ți explic!" zisese Joel.

„Sînt 15 ani de cînd te tot refuz, Joel! Încă n-ai înțeles? Și în plus, asta ar mai lipsi acum. Chand îi lasă baltă pe viennezi de Paște, iar eu, o imigrantă din Benares, ajung să fac vizite unui evreu dat afară din Filarmonică. Cum ți se pare?"

Joel a rîs: „Mi se pare că avem bani, totuși. Mulți, mulți bani. Ce pot să ne facă?"

Marion i-a răspuns că pot să-i ucidă, pentru început. Și, după aia, o să le ia și banii. Ce, nu mai făcuseră așa? Atunci Joel i-a spus că Rowena insistase ca Chand să se ducă la Metropolitan de Paște. Americanii, era lucru știut, aveau deosebitul talent de a-i plăti bine pe timpiți, pe tipii cu etichete lipite pe spate și cu *Registered Trade Mark* tatuat în frunte – „Îți dai seama cît de bine îl vor plăti pe unul ca Chand? Unul care e cu adevărat valoros? Mai mult, am niște prieteni acolo, care..."

„N-a venit încă! Pofolește-te, Chand!" a rîs Marion și s-a dat jos din pat, grăbită. Chand se cățărase pe țevi, și se uita printr-o ambrazură a adăpostului, spre tunel. Auzise și el în *Continuum* hărmălaia din galerie.

Nu erau nici renii, nici săniuța, nici Moș Crăciun. Era o procesiune de integriști care se întorcea de la canalul Iordanului. Aduceau apă cu dejecții, plină cu alge cafenii, în cofe mari pe care le împărțeau prin adăposturi.

Marion l-a luat pe Chand în brațe, dar el se agățase bine de tot de marginile noroioase ale ambrazurii. Nu vroia să se dea jos.

„Dacă vine acum? Vreau să-l văd! Dacă vine acum cu renii și cu săniuța?"

Craaac! Smucindu-se, Marion a rupt jiletca putredă a lui Chand. A pufnit în rîs:

„I-ai scris lui Moș Crăciun și de haine?"

Imitînd gestul adulților pe care îi vedea la slujba duminicală, Chand s-a plesnit cu palma peste frunte:

„Ce tembel sînt! De haine n-am zis nimic. I-am scris că vreau pastilele-de-două-ore, după aia..."

„Nu crezi, Chand? Nu crezi? Yakubowitz e de-al meu. Și e încă profesor la Medicină Legală. N-au putut să-l dea jos, pentru că altul mai bun n-au găsit."

Joel clipea des. Un tic nervos pe care nu-l avusese înainte de moartea lui Marion.

Chand a înghițit în sec. Otravă? Poate că ticul lui Hoffa însemna mult mai mult decît simpla contractură necontrolată a mușchilor faciali...

„Cine s-o otrăvească, Joel?"

„Asta e un lucru pe care trebuie să-l știi mai bine decît mine."

clipitul lui des/

Scandal. Marion care spunea că Rowena umblă după gloria lui Chand. Marion care spunea că poate să dovedească oricînd că Rowena Sadoel Tagore se culcă cu fratele ei, un arian pursînge care făcea *bouldering* în Dolomiții Austrieci. Chand care credea că Marion îmbătrînește. Chand care o suspecta pe Marion că luptă ca o fiară dintr-un instinct matern oarecum deviat.

Scandal. Rowena care spunea că știe din surse sigure despre practicile hindu de defiorare, valabile atît pentru fetițe, cît și pentru băieței. Rowena care îi amintea mereu că Chand e mai mult Radetzky, decît era ea Sadoel Tagore.

Chand care nu știa să răspundă decît studiind la pian. Liszt, de preferință. În nici un caz Chopin! Chopin nu mergea cu scandalul.

Otravă?

„Poate că nu mă crezi, Chand, dar ouăle alea de Paști le-a adus Rowena."

Frîna unui automobil pe Weisserallee a stîrnit porumbeii din grădină. *Sfraaalll!* – au țîșnit spre Prater.

Rowena care îi spunea că Chand e doar Chand. Pianul lui Chand ieșea, în exclusivitate, din degetele, creierul și axonii lui Chand. Marion? – doar receptacolul temporar (9 luni) care îl adusese pe lume la Benares.

dar fuga lor de acolo?/ dar profesorii de pian plătiți de ea?/ și cărțile, și expozițiile lui dubuffet, și albumele cu jackson pollock?/

„Ce-ai de gînd să faci?"

Chand s-a apropiat de fereastră. În fața Schönbrunn-ului se adunase o mare de oameni. Partidul de guvernămînt organiza o manifestație – zgomotele mulțimii se auzeau pînă pe Weisserallee. Ce să facă? Liszt transcrisese pentru pian niște partituri de Paganini, pe care el unul, nu le interpreta așa cum ar fi vrut. Și, în plus, de cînd era mic, se tot întreba: oare Marion se gîndise la el, la Chand, în mod cît se poate de specific, atunci cînd îl concepuse? Sau, doar se bucurase de un coit pasionant cu tatăl lui?

„Ce am de gînd să fac... Sînt vremuri grele, Joel!" – și s-a dus să studieze ghirlandele minuscule semnate Liszt.

Chand și Rowena visau împreună în noaptea de Crăciun. Iar Marion zîmbea în sinea ei. Imtraudl venise cu fiica ei în adăpostul sărăcăcios din EROTZ TUNNEL; Imtraudl se pretase chiar să se îmbrace ea în Moș Crăciun, prefăcîndu-se că iese de-a bușilea în galerie. „Plec după țigări." îi făcuse ea cu ochiul lui Marion. După un minut, revenise îmbrăcată în pelerina roșie, cu barba falsă, etc., etc., etc. Un Moș Crăciun perfect.

„Unde ai lăsat renii?" au întrebat-o Chand și Rowena.

„La apa Iordanului! Se adapă din Iordanul plin de pește și smirnă..." a emis Imtraudl în *Continuum*, alegînd un timbru bass, după care le-a întins pastilele-de-două-ore. Mult doritele. Cele despre care scriseseră în epistolarul trimis lui Moș Crăciun.

Chand și Rowenna visau. Mda. Era bine. Măcar acum, Chand nu se va da de gol și nu va încerca să vorbească din gură. Așa cum fusese delegat, printr-o dispensă bizară, adresată de familia lui Marion, lui Marion însăși. Cică la început ar fi fost Cuvîntul, așa îi lăsaseră moștenire.

mesaj pentru chand/ mesaj de înfipt în inima kibbutz-ului/

„Hmm!" a surîs Imtraudl. „Poate că e timpul să sărbătorim și noi." – și-a dat jos pelerina roșie, barba albă, peruca și nasul borcănat de plastic. A scos din pulpanele hainei un pachet cu fundă roșie.

Marion i-a făcut semn să se așeze: „Ce-ai adus acolo?"

Imtraudl a surîs din nou. „Nu mi-o lua în nume de rău. Dar mi s-a părut... cum să-ți spun... original!" – s-a bucurat ea că a găsit formularea optimă.

A desfăcut pachetul și i-a oferit lui Marion ouăle de Paști.

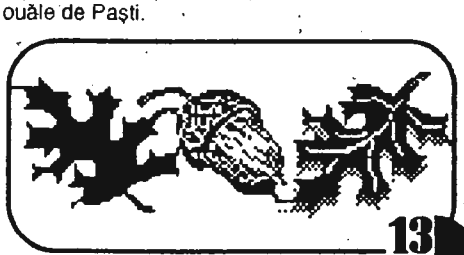

Costi GURGU

Robert (Vyrclozon)

Intră în bloc. Aruncă o privire grăbită spre cutia poștală. Era un plic negru. Deschise și-l scoase prudent. Din material plastic, cu o dungă galbenă transversală și o ștampilă microscopică în centru. Pipăi ușor, dar nu simți nimic deosebit. Îl prinse de un colț și urcă în lift.

Ajunse în birou. Se îndreptă direct spre „cititor". Introduse plicul în fantă și așteptă. După cîteva minute, literele se înșiruiră pe displayul micuț: „Nu s-au depistat substanțe explozive, toxice, ori vreo componentă electronică explozivă. Să desfășor cercetarea amprentelor de orice tip prezente pe obiect? (Y/N)". „Y".

Bineînțeles, indivizii nu lăsaseră nici o urmă. Plicul conținea doar o cartelă de trecere într-un spațiu virtual, de obicei într-o enclavă particulară. Reglă tiparul cartelar universal, o încastră pe cea primită în el, apoi introduse ansamblul în computer. Pe monitor apăru un Moș Crăciun întunecat la față. Împunse ecranul cu un deget, spre Robert: „Aceasta este o cartelă autodistructivă, de unică folosință. Ea conține parola spre un spațiu H, unde sînteți invitat să întreprindeți anumite cercetări în legătură cu un intrus care se dă drept Moș Crăciun, să formulați anumite explicații și să fichidați intrusul. Dacă sunteți de acord, va intra imediat în contul firmei dvs., suma de 10.000 ECU, urmînd ca la confirmarea faptului că ați desăvîrșit operațiunea, să se verse în același cont și restul de 20.000 ECU. Sunteți de acord? (Y/N)"

Larry, operatorul, se apropie curios:

– Secretoși, băieții!

– Mda, mormăi indispus Robert.

Fixă plicul și-l fotografie. Introduse fotografia în procesorul de imagini. Mări rezoluția pînă cînd ștampila de pe plic ajunse ca o monedă de metrou. O focalizâ, apoi mări iar. Rotundă, galbenă bineînțeles, formată din două cercuri concentrice. În cel interior era desenat un Moș cu un sac de cadouri, iar între marginea exterioară a acestuia și cea interioară a cercului mare se putea citi: „Operațiunea - Vînarea lui Moș Crăciun".

– Ăștia-s puțin săriți! aprecie Larry. Crezi că e bine să ne băgăm cu ei?

– Dar 30.000 de ECU cum îți sună? La ce lucrezi acum?

– Cazul Morell.

– De două săptămîni, nu?

– Da.

– Și cît ne dau?

– 3000 ECU, însă numai atît le-am cerut noi!

– Atît e tariful firmei, îl corectă Robert și se apropie de computer.

„Sunteți de acord? (Y/N)". „Y".

Moșul de pe ecran zîmbi malefic: „Ați încasat 10.000 ECU. Succes!" Apărură două porți de oțel ușor întredeschise. Și într-o casetă: „Cînd sunteți gata apăsați – enter –". Nici un cod, nimic altceva.

– Se pare că trebuie să trecem imediat la treabă, altfel se împute. Deja îmi miroase a ars, făcu Larry cu ochiul spre driverul cartelei.

Robert încuviință tăcut. Dacă nu le afișaseră codul, însemna că aveau o singură posibilitate de intrare. Cartela primită probabil că deja se autodistrusese.

– Verifică la bancă dacă am încasat cel 10.000 ECU, și dacă mai există vreo sumă care ne e disponibilizată sub condiție, zise înainte să se îndrepte spre cabina de virtualizare.

✦

Se virtualiză pe un cîmp din plăci metalice, străpuns de cupole transparente. La picioarele lui se înălța dintr-un tufiș cromat un lujer lucios. Observă amuzat – ningea. Cu fulgi mari ca niște ouă. Prinse unul în palmă. Se topi aproape instantaneu.

– Te-am găsit Robert. Mă auzi?

– Da, da, se aude foarte bine.

– Temperatura e cam scăzută acolo. Îți trimit o pufoaică.

– Bună idee. Ca să-ți spun drept, a început să și ningă.

– Să ningă? Ți-am zis eu că ăștia-s sărîți.

– Nu știu, Larry. Vom vedea ce se întîmplă de fapt. Ce mă intrigă, e că văd pete de rugină pe la colțul plăcilor din cîmp.

– Ia o probă și trimite-mi-o.

Robert se aplecă și răzi stratul de rugină. Introduse cu grijă praful umed într-o pungulită pe care o izolă imediat. Pronunță cît mai clar:

– Proba 0056712, gata de preluat.

Pungulița dispăru. Vocea operatorului se auzi din nou:

– A ajuns, Robert. Bună treabă. Vezi că vine și pufoaica.

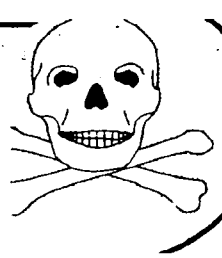

Ana-Maria NEGRILĂ

de Crăciun

Călărețul zboară prin ger, printre stelele înghețate ale Sudului, sub zodia vărsătorului și a peștilor, migrează, întotdeauna spre nord prin ninsorile ca tot atîtea văluri subțiri împrăștiate pe potecile unde albul acoperă negrul pămîntului și verdele pădurilor de brad, acolo, unde este frig și vîntul șuieră în goana renului ce despică atmosfera încremenită și clară a iernii în timp ce respirația i se înalță șuierătoare asemeni fuioarelor de fum ale caselor peste care trece; plutește sus de tot pentru ca oamenii să nu-l vadă și să nu alerge din calea lui; la oblînc îi atîrnă sacul uriaș din satin roșu, din cînd în cînd își trece peste el mîinile înmănușate tot în roșu, și privește în depărtare la cîmpia întinsă și albă în mijlocul căreia sclipesc luminile colorate ale unui oraș, care, deși nu e cel pe care îl caută, îi atrage atenția, apoi dă pinten renului și se ridică deasupra norilor, dispare în ceața gri, umedă și iese la suprafață dincolo de vînt și ninsoare, sus, sus de tot, aproape de luna ca un arc convex de boltă gotică azvîrlită pe cer; renul scutură din cap și, deși poleiala aurie de pe coarnele lui a căzut de mult, acestea mai sclipesc totuși în lumina galbenă a lunii; degetele călărețului alunecă pe sac de parcă s-ar teme să nu-l piardă, palmele mîngîie materialul mătăsos; contururile dure ale darurilor ce zornăie cînd renul plonjează în golurile de aer împrăștiind liniștea neturburată ce domnește acolo sus și apoi șoptește încet, ca pentru sine, cu ochii pironiți tot în depărtare „Nu mai e mult", și renul străbate din nou stratul de nori și amîndoi, două fantasme pe cerul nopții, trec de cîmpie, traversează o regiune de dealuri ca niște spinări îngropate în zăpadă, coboară tot mai mult, trec peste orașele ce se văd tot mai clar, pe lîngă ferestrele luminate în spatele cărora oamenii se agită... oamenii – cei care-l tot așteaptă an de an și totuși fug de fiecare dată cînd îi văd..., renul străpunge ninsoarea tot mai deasă, aerul încărcat de fulgi, adulmecă munții neclari, deși nu foarte îndepărtați, în timp ce călărețul lui își aranjează barba argintie, plină de bucle, părul alb, își trage căciula roșie pe urechi, se pregătește de întîlnire și șoptește: „Nu mai am mult de mers" rotindu-și gîtul înțepenit, amintindu-și de sîrma pe care oamenii o întinseseră odată de-a lungul drumului și care-l făcuse să se poticnească, amintindu-și de Crăciunul din alți ani, de cîntecele, de brazii împodobiți cu figurinele colorate și sferele din sticlă ce reflectau lumina luminărilor agățate de ramuri și toate acestea, în timp ce afară se întunecă și mai mult, ninsoarea se întețește și nu mai există nici cer, nici pămînt, ci numai curgerea neîntreruptă a zăpezii și fulgii mînați de vînt și miliardele de particule formînd viscolul ce geme prin copaci, furtuna ce urlă pînă departe pe vîrful munților unde zăpada seamănă cu niște turme albe ce aleargă spre adăposturile de iarnă.

Coboară încet într-un sat, într-o vale pierdută între munți, printre casele cu două etaje ce se înalță întunecate din troiene, în timp ce pe fațade, pe capetele rînjite ale garguilor cocoțați sus pe streșini, pe acoperișurile țuguiate, se strîng fulgi ca într-o fină broderie Valenciennes; renul se cufundă în zăpadă, și înaintează spre mijlocul satului de unde se aud cîntecele, o invocație, țînguielile unei mulțimi strînse în piața din jurul monumentului vreunui conducător, unei mulțimi ce poartă arme și făclii de rășină ce trosnesc în liniștea nopții, iar între timp călărețul vede prin ferestrele caselor, beteala strălucind în Pomii de Crăciun, vede fețele și răsuflările lipite de sticla rece, dar trece mai departe știind, sau, poate, nepăsîndu-i că aceștia nu-l vor accepta niciodată, pentru că deja oamenii încep să urle cînd îl observă, își agită armele, chipurile li se strîmbă de spaimă, iar unii aruncă torțele și fug iar alții strigă:

– Călărețul fără cap!

– Crăciun fericit! le urează capul tăiat al călărețului.

Desface de la oblînc sacul cu daruri și-l aruncă jos, materialul subțire se rupe și conținutul, darurile, se împrăștie pe jos, în așa fel încît pachetele seamănă cu niște flori răsărite în zăpadă, însă oamenii se dau tot mai mult înapoi și atunci el, cu un gest larg își desface capul tăiat prins cu un lanț de gîtul renului și-l ridică în sus ținîndu-l într-o mînă încît degetul arătător să i se odihnească pe buze ca pentru un legămînt al tăcerii, iar ochii de implanturi cristaline, două lacuri gemene, să i se plimbe nestingheriți pe deasupra mulțimii, pe cînd fața i se clatină bătută de vînt, iar cu mîna cealaltă își smulge barba albă și peruca și le lasă să cadă și apoi, se ridică în aer și dispare în noapte împreună cu vîrtejul ninsorii.

Înainte de a se ascunde după acoperișurile caselor șoptește încă un „Crăciun fericit!" oamenilor din piață, care stau nemișcați și tăcuți ascultînd fosnetele ambalajelor strălucitoare cîntînd odată cu glasul viscolului de seară.

JSF - 100

Vînătorul se pomeni îmbrăcat. Era și timpul. Frigul începuse să muște. Își strînse canadiana pe lîngă corp și privi spațiul enclavei. În spate, cîmpul metalic părea să continue la infinit. Era întrerupt doar de mici tufe sclipitoare. Undeva, la dreapta, se distingeau contururile Vyrclotownului, iar în față se desfășura întinderea cupolelor transparente, continuată cu periferia unui orășel. În partea cealaltă a orașului se înălțau cîteva turnuri-schelă pe care fluturau steaguri metalice.

Se apropie de cupole. Constată că de fapt erau bordeie pe trei sferturi îngropate și cu acoperișurile din sticlă. Își aruncă privirea prin ele. Erau goale. În drum spre șoseaua ce intra în oraș, într-un bordei sesiză mișcare. Exact sub cupolă, un cuplu făcea dragoste. Vru să se retragă. Însă ceva îl reținu cu privirea pe patul mototolit al celor doi. Femeia îi văzuse, dar contrar așteptărilor lui, continua să-l strîngă între coapse pe bărbat. Fața îi izvora plăcere. Și, deși era practic imposibil, se auzirăcu claritate gemetele și gîfîielile. O suprafață din sticla acoperișului mări imaginea dintre picioarele lor, privită dintr-un plan orizontal. Era ca la cinema.

Robert mormăi circumspect și se depărtă. Din perspectiva dezvăluită, întregul cîmp cu bordeie apărea ca un complex de ciné-verité-uri porno. Simulările care trăiau acolo erau programate să se expună în timpul actului sexual. Atunci, de ce erau plecate de acasă? De obicei, fiecare simulare avea cîte un rol. „Viața" sa trecea printr-o continuă așteptare a momentului intrării în interacțiune cu un virtual, pentru a-și juca rolul, ori de cîte ori îi era cerut acest lucru. Lipsa simulărilor din bordeie punea un semn de întrebare. Conform legii, nimeni nu putea deține simulări care să desfășoare mai mult de un program, pentru că exista pericolul „complexării" simulației.

Intră în oraș pe strada principală. Pustiu. Un trecător-doi. Magazinele goale, terasele goale, ferestrele goale. Părea o enclavă părăsită. Într-un colț de stradă, un bătrîn deșira mătănii. Nu se prea potrivea cu atmosfera, dar în mod sigur bătrînul era un „informator". Traversă strada cu grijă să nu cadă. Pavajul metalic devenise foarte alunecos sub stratul fin de zăpadă.

– Unde sunt locuitorii?

– La alegeri.

– Unde?

– La Primărie. Azi au loc alegerile locale.

– Și toți locuitorii s-au dus să voteze?

– Da. Aceasta este obligația noastră: cînd sînt alegeri trebuie să votăm.

– Aha! Și cine crezi c-o să iasă?

Bătrînul păru blocat un moment, apoi reluă liniștit:

– Primăria e pe bulevardul principal, la cinci sute de metri pe dreapta.

– Mulțumesc.

– Cu plăcere. Frumoasă zi, nu-i așa? termină informatorul zîmbind. Era numai în cămașă și pielea i se acoperise cu broboane de chiciură.

Robert clătină din cap și se îndreptă în direcția Primăriei.

– Ai auzit toate astea, Larry?

– Da. Sună interesant, într-adevăr. Dar nu uita că noi acum îl vînăm pe Moș Crăciun.

– Știi ce? S-ar putea să li se fi defectat programul și s-au amestecat anotimpurile. D-aia probabil s-a trezit și Moș Crăciun în miezul verii să intre în scenă. Cred că nu-i vorba de nici un intrus.

– Eu nu prea cred că ăștia au anotimpuri p-acolo!

– Nu știu, Larry, dar pute. Oricum, vorba ta, noi îl căutăm pe Moșu' ăla.

Piața Primăriei era înțesată de lumea venită la alegeri. Primăria era o clădire din sticlă, înălțată cu mult deasupra celorlalte.

– Transparența totală! „Viața trebuie să dobîndească o transparență totală pentru a ne recăpăta încrederea în noi, dar în primul rînd în stat, în organele Administrative...", recită Robert încordat. Discursurile Partidului Transparenței Sociale. Să fiu al dracului! murmură el. Larry, trebuie să ne mișcăm mai repede și să ies naibii de aici că nu mai îmi place.

– Te scot chiar acum, dacă vrei!

– Nu încă, dar stai pe față. Aruncă-mi un transfocator.

Ocoli clădirea Primăriei spre scara de serviciu. Un gardian încercă să-l oprească:

– Nu aveți voie pe acolo domnule.

– Ia mai dute-n mă-ta!

– În numele orașului Mettssfffrr..., se poticni. Șuieră. Se întoarse și se depărtă ca și cînd nu se întîmplase nimic.

Robert își continuă drumul cu o mască zîmbitoare pe față. Proprietarii enclavei opriseră gardianul la timp pentru a nu dezvălui locul. De pe acoperișul Primăriei cuprindea cu privirea întreaga zonă. În dreapta se vedeau mai clar turnurile castelului și chiar o parte din corpul acestuia. Restul era mascat de brazi înalți și argintii.

Transfocatorul i se virtualiză în palmă. Îndreptă compasul spre vestul orașului. Începu să scaneze dinspre periferie spre centru. La un moment dat, orientat spre sud, se opri. Centră imaginea pe o stradă largă, la cîteva sute de metri de Primărie. Mări rezoluția și văzu. Moș Crăciun scotocea în sacul cu jucării și împărțea cadouri copiilor din jur.

– E imposibil, murmură Robert. Doar dacă nu cumva copiii sunt virtuali, ori sunt simulări programate să primească daruri. Și atunci, de ce să-l omor pe Moș?

Poziționă locul. Transfocatorul scoase o hartă a zonei pe care era marcat traseul de la Primărie pînă în acel punct. Ajuns în stradă, se orientă cîteva secunde, apoi o luă la fugă. Se mișca mult mai bine acum. Zăpada se depusese deja într-un strat gros și tălpile aveau aderența mai bună. În cîteva minute ajunse la locul indicat. Privi de după colțul unei clădiri. Moșul era tot acolo, ciufulind un băiețel și întrebîndu-l de-o poezie.

Se apropie cu un aer liniștit de grupul vesel al copiilor și părinților care-l înconjurau pe Moș. Își făcu loc pînă în față și-i privi fix. Imediat acesta își ridică capul:

– Ai venit să mă omori, nu-i așa?

Rapid și aproape pe nesimțite, simulările se risipiră, reluîndu-și pozițiile și aerul absent. Veșnicul lor aer absent față de tot ce se întîmpla în jur.

– Astea sînt simulări, sau ce?

– Da, așa se numesc, răspunse Moșul liniștit.

– Și sînt programate să primească daruri de la tine?

– Nu, Doamne ferește! rîse brusc înveselit. Dar asta nu înseamnă că nu simt și ei nevoia.

– Să simtă și ei nevoia?!? se miră sincer Robert.

Moșul zîmbi enigmatic: Avea barba albă și stufoasă și obrajii bucălați înroșiți de frig și efort. Era îmbrăcat cu tradiționalul costum roșu și cu cizme negre. Privirea îi era blîndă și veselă. Vie. Era un virtual.

– Ascultă, ce faci tu de fapt p-aici? îl întrebă iritat Robert.

– Îți place cum ninge? răspunse Moșul blînd.

– Îți bați joc de mine? Hai să ne-nțelegem...

– Dar ne-am înțeles deja: tu ești vînătorul trimis să mă omoare. Poate ai s-o faci, poate nu. Însă de acum există ceva mai mult pe care nu mai poți să-l controlezi. Și o legendă nu piere niciodată. Ia seama la asta.

– Omoară-l dracului o dată și haide, se răsti Larry prin canalul acustic.

– Ascultă Moșule, încă mai e timp să cădem la învoială. Vii cu mine...

– Mai am cîteva străzi de împărțit. Bucură-te de zăpadă, vînătorule!

Robert întinse fulgerător mîna în față. Unghia arătătorului sclipi spre inima intrusului. Moșul se clătină și încă zîmbind bonom se prăbuși peste sacul cu cadouri.

– Omul ăsta era nebun! se răsti Robert privind în jur. Omul ăsta era nebun! răcni el învîrtindu-se și observînd simulările.

Acestea, absente, așteptau interacțiunea cu virtualii. Nu puteau reacționa decît la stimulul direct al unui virtual și numai conform programului.

– Spune tu dacă nu era nebun! Auzi, să-i dea vouă cadouri! hohoti cu îndoială Robert adresîndu-se direct unui micuț.

– Domnul dorește să-și facă pantofii? reacționă prompt băiețelul, cu mîinile înroșite de frig.

Se întoarse năucit în mijlocul străzii. I se păruse sau micuțul avea ochii în lacrimi? Rămase încremenit – în locul Moșului se înălța acum un om de zăpadă care zîmbea.

– Hei, unde-i Moș Crăciun? se adresă Robert întregii străzi. Unde-i mă, Moș Crăciun?

Vru să se miște dar nu putea. Era imobilizat într-un bulgăre mare de zăpadă.

– Robert, te aduc acasă! Fii pe fa..., mai auzi, apoi îngheță.

Copiii se apropiară aruncînd cu bulgări în cei doi oameni de zăpadă. Pe stradă era o hărmălaie de nedescris. Ca în ajunul Crăciunului. Un om zîmbea, altul privea mirat:

„Îți place cum ninge?"

♠ *De ce are Moş Crăciun haină roşie?*

Iată o întrebare interesantă. Nu am găsit nicăieri vreo referinţă scrisă referitor la vestimentaţia lui tradiţională. Ea sugerează însă o origine de altă natură decît iudee, fiindcă iudeilor le plăcea albastrul.

Pus în legătură cu unele rituri ale Bardului, care este legat la „frunte" cu o cîrpă muiată-n sînge, aceasta ar putea fi o explicaţie pentru hainele roşii. Dacă îl corelăm cu personajele basmelor româneşti, el ar putea fi identificat cu „Împăratul roşu". Corelat riturilor vegetale (prin Bradul tradiţional) s-ar putea presupune că Moş Crăciun reprezintă „foioasele" care toamna se îmbracă în aramă. Aşa cum, dacă ţinem cont de legenda că este ciobanul demonic (vezi: Romulus Vulcănescu - Mitologia Română) care i-a tăiat mîinile Crăciunesei fiindcă l-a moşit pe Iisus, după ce el refuzase s-o primească pe Fecioara Maria să nască în staulul lui, haina roşie ar putea fi o amintire a gestului său sadic; iar „Crăciun" ar putea veni, cred eu, de la construcţia cuvintelor „Crai Ciung". De asemenea, roşul sugerînd „focul", trimite cu gîndul la obiceiurile albaneze ale arderii buturugii, numită crencia, cu prilejul acestei sărbători.

Ipoteza mea pleacă de la premiza că în popor, ca şi la greci şi romani, hlamida imperială era corelată cu purpura. Crăciunul, la români, reprezintă deci, Împăratul cel Vechi - Dumnezeu Tatăl chiar, cu barbă albă şi daruri multe. El are un caracter saturnian - deşi data Saturnaliilor era complet diferită. Probabil însă că tradiţia Moşului An a fost mutată după noile calendare gregoriene.

Dar ce rol am putea acorda glugii tradiţionale a costumului, care ne duce cu gîndul mai degrabă la o rasă călugărească (eventual franciscană - Sfîntul Francisc fiind şi el menţionat ca un mare damic). La un studiu mai amănunţit cred că se revelă doi Moş Crăciuni cel puţin: unul care nu vine, tainic şi necunoscut de nimeni, decît cînd toţi ai casei dorm (nu trebuie uitat că nici tradiţia ebraică, dar nici cea greacă şi romană nu admiteau să se facă divinităţilor chip, fiind interzisă orice reprezentare a lor) - şi alt Moş Crăciun trupesc, în costum împărătesc - un împărat al copiilor cărora le aduce daruri (maturii sînt excluşi din cauza „păcatului").

Asta, ne mai punînd la socoteală pe Pere Noel-ul catolicismului francez care este cu totul altceva.

Sau, poate, cine ştie prin ce asociaţie de idei îndepărtată, Moşul va fi fost asociat fie cu Dumnezeu, fie cu locţiitorul acestuia pe pămînt pînă la revenirea Lui - din basmele care începeau cu „şi Dumnezeu şi Sfîntul Petre mergeau pe Pămînt şi trăgeau pe la casele oamenilor să-i întrebe cum o mai duc", ceea ce ar explica prezenţa rasei călugăreşti sau de hagialîc.

Mihail GRĂMESCU

♠ *Cine sînt părinţii lui Moş Crăciun?*

- Mama lui este o venusiancă cu părul blond pînă la albire şi cu barbă *(aşa e pe Venus)*, iar tatăl un marţian roşu. Din unirea celor doi a rezultat Moş Crăciun cu barbă albă şi haină roşie.

Părinţii lui s-au întîlnit într-un parc de distracţii dintr-o ţară nordică *(ei fiind de pe planete calde doreau o schimbare)* a rezultat ăsta nelegitim şi s-au făcut că-l uită aici.

Călin Giurgiu

Imagine de arhivă - Moş Crăciun înainte de cooperativizare

♠ *Unde locuieşte Moş Crăciun, dar Moş Gerilă?*

- Moş Gerilă - în sufletul oricărui om, Moş Crăciun - în Dumnezeu!

Mihaela Muraru Mândrea

- Locuinţa lui Moş Crăciun este în inima oricărui bun creştin; a lui Moş Gerilă la BOB. (Biroul Organizaţiei de Bază)

Ovidiu Bufnilă

♠ *Cum încap atîtea jucării într-un sac?*

- Simplu! Sacul nu este decît o poartă spre lumea lui Moş. Într-un fel, sacul e rudă bună cu turbinca lui Ivan. Gura sacului este intrarea, iar Moş Crăciun doar Marele Paznic.

De aceea n-ar trebui să-ţi doreşti să primeşti ceva din sac, ci să *intri* în el!

Mihai Samoilă

- Este posibil fiindcă strămoşii noştri *cyberpunkşii* ne-au lăsat sacul ca simbol al bogăţiei. Jucăriile fac parte din realitatea virtuală, sacul din virtualitatea reală şi astfel sacul devine un com al abundenţei.

George Ceauşu

♠ *În ce scop face daruri, fiindcă sîntem într-o „epocă" în care fiecare acţiune are un scop?*

- Ca să se bucure copiii la sfîrşitul unui an de muncă!

Lavinia Lăzărescu

- Fiindcă sînt singurii în măsură să NU facă distincţie între Moş Crăciun şi Moş Gerilă.

Andreea Constantinescu

♠ *Ce doriţi de la Moş Crăciun? Ce dar i-aţi face?*

Vreau să mă uite, să treacă la 10 000 km de casa mea!

I l-aş dărui pe George Ceauşu, iar la capitolul *unelte şi scule* pe Dan Doboş

Michael Hăulică

♠ *De ce intră pe coş?*

- Fiind extraterestru vine de sus, precum OZN-urile.

Ion Hobana

- Fiindcă este mai greu decît ... fumul!

Cătălin Răduţ

♠ *Ce părere ai despre Moş Gerilă?*

- Tu ce părere ai despre Cornel Secu?

Monte Carlo

♠ *Dacă ar fi să alegi ca preşedinte al României*

♠ *Între Moş Gerilă şi Moş Crăciun...*

- Eu l-aş prefera pe Moş Nicolae pentru că e de-al nostru, din popor (mă refer la poporul român, în primul rînd) şi pentru că, din punctul meu de vedere şi-a făcut deja datoria (pe '94). La capitolul cadouri.

Răzvan Haritonovici

- Eu l-aş alege - oameni buni, copii şi fraţi lîngă sefişti vă adunaţi - pe Moş Gerilă. Cum de ce?

Pentru că aşa vrea ozeneele mele. Fiindcă îmi aminteşte de omuleţul acela verde din Scornicesti care crease în jurul lui o lume SF de mai mare frumuseţea. Oamenii umblau ca roboţii pe stradă, nu mîncau, nu beau, doar trebuia din cînd în cînd să-i ungi cu ceva.

Aşa se face că prin '89 cu toate că treaba sciţiia rău de tot, Moş Gerilă al nostru nu şi-a dat seama şi copiii care-l aşteptau cu daruri au luat puştile vechi de un an şi i-au umplut desaga cu plumb. Ori Hopa - Mitică ăştia mi-au fost simpatici din totdeauna. Uite de-aia îl vreau preşedinte pe Moş Gerilă!

Marius Tucă

♠ *Gurile rele spun că Moş Gerilă ar avea mantia roşie deoarece împărţirea cadourilor este o treabă de ... călău. Ce crezi?*

- Lasă-mă Moşule cu anchetele astea, eu sînt om serios! Scrie că nu m-ai găsit acasă.

Mihai Dan Pavelescu

♠ *Cum recunoşti că personajul care ţi-a vizitat este Moş Crăciun sau Moş Gerilă. După ce?*

După culoarea ochilor. Detectarea se va concentra asupra ochilor şi a reacţiilor la întrebările pe care le voi pune. După întrebarea obligatorie ce a făcut în ultimii cinci ani ar trebui să aibă o reacţie. Dacă nu are nici una nu este nici Moş Crăciun şi nici Moş Gerilă... este un Robot Crăciun sau un Robot Gerilă. Atunci ar trebui să-i recunoaştem pe Robot Crăciun de Robot Gerilă după "mimică" şi poveştile S. F. pe care le ştiu... Pentru mine recunoaşterea ar fi mai interesantă şi mai de durată dacă Moşul ar fi de genul feminin... Deci voi aştepta. Pentru orice eventualitate las adresa la redacţie.

Liviu Pîrvan

Pagină realizată de Adrian Bănuţă

♠ *De ce apar cînd reni, cînd iepuraşi înhămaţi la sănuţă?*

- Moş Crăciun este bătrîn şi bolnav şi trebuie să consume numai cărnuri dietetice.

El nu are nici reni, nici iepuraşi, ci clonşi. Clonşii sînt nişte mutanţi care se transformă, în funcţie de evoluţia bolii - cînd în iepuraşi, cînd în reni.

(Unii spun că ar exista chiar o anumită simbioză între boala lui Moş Crăciun şi clonşii pe care i-a primit cadou de la Moş Gerilă, ba chiar că aceasta din urmă l-a infestat cu viruşi în mod intenţionat, ca să-i ia locul în istorie).

O ştire de ultimă oră ne informează că - afiind MC că cele mai dietetice cărnuri sînt cele de curcan în viitorul apropiat o să-l vedem înhămaţi şi pe ei la sănuţă.

Liviu Radu